

Bø Sparebank

*Årsmelding og rekneskap
2008*

ÅRSMELDING FRÅ STYRET FOR REKNESKAPSÅRET 2008

INNLEIING

Verksemد og marknad

Bø Sparebank er ein sjølveigande sparebank stifta i 1852 i Bø Kommune. Lokalmarknaden er Bø kommune og Midt-Telemark. Banken har sitt hovudkontor i Bø sentrum og har ikkje nokon filial.

Banken har definert verdiar og visjon for verksemda.

- Bø Sparebank sine verdiar er ; truverdig, nær og tilgjengeleg.
- Visjonen er å vere kunden sitt beste val.

VIKTIGE HENDINGAR I 2008

Norsk økonomi generelt

Noregs Bank heldt fram med å heve styringsrenta i første halvår 2008. To gonger vart renta auka med 0,25 % til sitt høgaste nivå på 5,75 % i juni. Det kom tydelege signal om årlegare økonomiske tider gjennom året. I oktober senka Noregs Bank styringsrenta med 0,5 % to gonger. Dette gjorde dei etter tydelege signal om utsiktene i verdsøkonomien, og kraftige rentereduksjonar i andre land. I desember gjorde Noregs Bank ei rekordstor rentenedsetjing med heile 1,75 % til ny styringsrente på 3 %.

Oslo Børs hadde eit kraftig fall med 54,1 % gjennom 2008. Dette etter at vi har hatt ein samanhengande kraftig auke i aksjekursane kvart år frå 2003. På slutten av 2007 var det signal om utflating og nedgang, og denne har vara ved gjennom heile året.

Finanskrisa breidde om seg over heile verda gjennom året, og her i Noreg slo dette kraftig ut i oktober, da likviditetsmarknaden tørka inn. Mange bankar verda over fekk problem gjennom året på grunn av store tap og manglande tillit og likviditet. Her i Noreg merka ein situasjonen best på tilliten i kredittmarknaden. Aktørar i marknaden bygde opp likviditetsreservar, og marknaden mellom bankane fungera ikkje. Dette var ein alvorleg situasjon. Styresmaktene gjekk inn med ei "redningspakke" som roa ned situasjonen. Som følgje av mangel på likviditet steig kredittspreaden kraftig. Ved årsskifte må bankane seg imellom betale 2 – 3 % over Nibor for obligasjonslån. Dette er i mange tilfelle ei tidobling av normal spread. Den usikre marknaden har vi med oss over i det nye året.

Oljeprisen fall kraftig på slutten av året, og var nede på om lag 40 USD pr. fat ved årsskifte. Bustadmarknaden fekk ein kraftig tilbakegang, og mange eigedomsmeklarar fekk problem. Ifølgje offentleg statistikk fall bustadprisane med 8,8 % gjennom 2008. Dette etter kraftig prisauke og stor omsetnad over fleire år. Ved slutten av året merkar ein kraftig auke i talet på konkursar, og talet på ledige er stigande, men framleis lågt.

Bø Sparebank

Konkuransen i lokalmarknaden i Bø er stor med 4 reine bankkontor, og i tillegg Posten. Sjølv om rentenettoen er pressa, har Bø Sparebank også i 2008 klart seg svært godt i denne marknadssituasjonen.

- Forvaltningskapitalen steig med 8 %.
- Innskota auka med 6 %.
- Utlåna auka med 10 %.
- Innskot frå kundar utgjer no 74 % av utlån til kundar i Bø Sparebank.
- Ved årsskifte hadde vi 6.515 kundar, ein auke på 378 i året 2008.

Banken har stort fokus på trygg likviditet, og møtte likviditetskrisa i oktober med gode reserver. Ein følgde situasjonen nøyne, og gjorde nokre ekstra tiltak. Blant anna har ein stramma inn på utlån til nye kundar og prosjekt utanfor vårt fokusområde. Generelt har vi høgare likviditetsreserver enn normalt, i tillegg til trekkrettar som vi har som reserve.

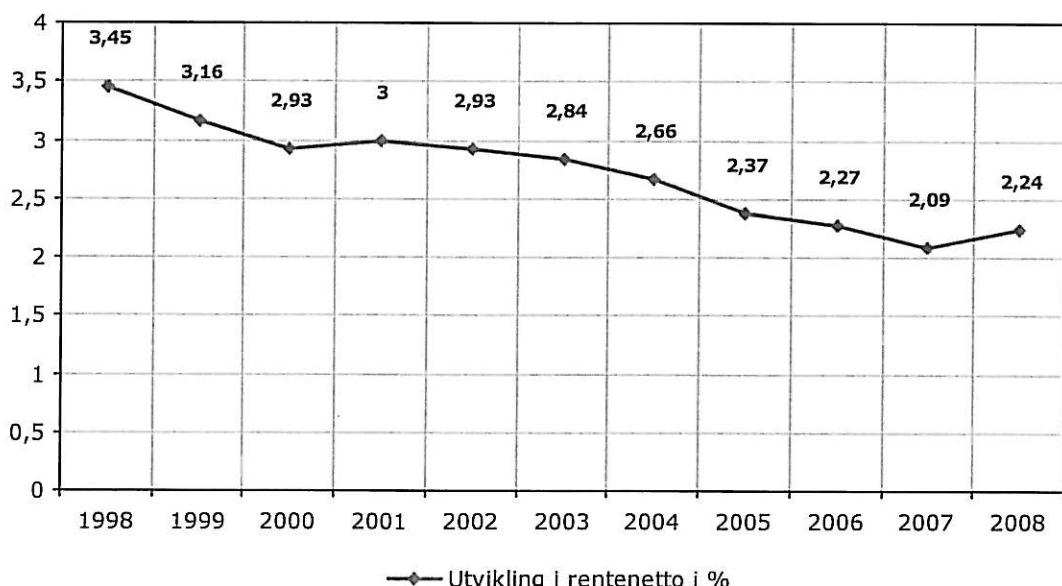
Kundane visa oss tillit, og samla kundeinnskot steig i den verste krisetida. Vi har sikra oss nye lån for å innfri obligasjonslån som har forfall i 2009 allereie i januar. Rundt juletider vart det eit spesielt rentefokus frå kundane da vi fekk kraftige endringar i styrings- og marknadsrente. Nokre bankar nytta raske endringar marknadsmessig. Vi ønskjer å bli oppfatta som stabile, og tilpassar oss marknaden så snart vi ser at den stabiliserer seg. Generelt har vi hatt ein stabil auke i tilgang på nye kundar, og trass i stor konkurranse er avgangen på kundar svært liten.

STYRET SINE KOMMENTATARAR TIL ÅRSREKNESKAPEN

Generelt til resultatrekneskapen

Styret er godt nøgd med underliggende bankdrift i året. Netto renteinntekter auka med om lag 6 mill. kr., eller om lag 20 %. Bakgrunnen til dette ligg i auka volum, men også auke i rentenetto. Rentenettoen ved årsskifte var 2,24 %, mot 2,09 % ved førre årsskifte.

Grafen under viser utvikling i rentenetto i Bø Sparebank dei siste 11 åra.

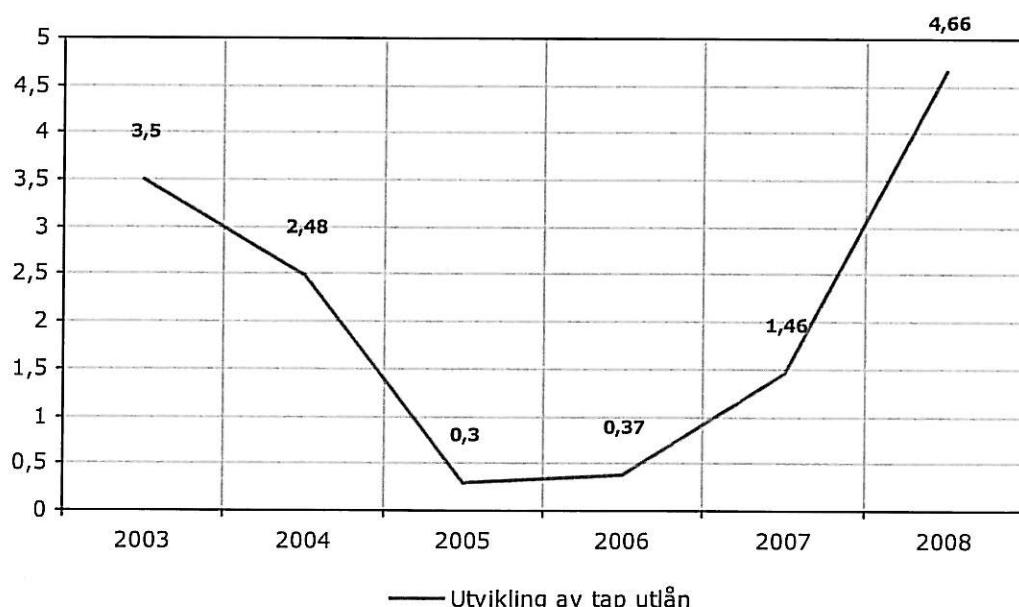

Netto andre driftsinntekter auka med om lag kr. 200.000 frå 2007. Tap på verdipapir er mykje høgare i 2008. Bakgrunnen til dette ligg i kraftig nedskriving av verdipapir klassifisert som omløpsmidlar med om lag 5,2 mill. kr, og verdipapir klassifisert som anleggsmidlar 3,3 mill. kr. dette året. Trass i relativt låge volum og konservativ investeringspolitikk vart nedskrivingane betydelege. Finanskrisje og tørke i finansmarknadene i siste kvartal slo kraftig ut i verdsettinga ved årsskifte. Ein reknar i stor grad at obligasjonsportefølja blir halde til forfall, og reknar derfor ein stor del av nedskrivinga som papirtap. Gebyr og provisjonsinntektene viser ein svak auke. Vi har møtt konkurransen med minimalt av gebyr på betalingsformidling og kort. Av gebyr- og provisjonsinntektene til banken kjem ein vesentleg del frå sal av skadeforsikring. Effektiv elektronisk betalingsformidling som er eit fokusområde sparar driftskostnader. Utbytte kjem i vesentleg grad frå banken sin eigardel i Terra Gruppen AS.

Kostnader i prosent av forvaltning var ved årsskifte 1,43 %, mot 1,53 % sist år. Personalkostnadene utgjorde 0,64 % av gjennomsnittleg forvaltning, mot 0,73 % sist år. Kostnader i prosent av inntekter var 54,27 %, mot 61,24 sist år. Styret er godt nøgd med denne utviklinga.

Sum driftskostnader auka med om lag 1 mill. kr. frå 21,7 mill. kr. til 22,7 mill. kr. Auka datakostnader, lønn og avskrivningar er bakgrunnen for auken. Avskrivningar på datainvesteringar i samband med konvertering er gjennomført over 3 år, der 2008 var siste året.

Tap på utlån er bokført med om lag 4,7 mill. kr. Dette er ei auke på 3,2 mill. kr frå førre år da vi bokførte om lag 1,5 mill. kr. Av årets tapskostnad utgjer kr. 857.000 konstaterete tap. Ein vesentleg del er avsetnader på bakgrunn i utvikling i samfunnet og hos våre kundar spesielt på næringsliv. Varsel om därlegare etterspurnad og resultatutvikling, permitteringar og lågare verdi på panteobjekt er objektive hendingar vi har lagt til grunn for våre vurderingar.

Årets overskot før skatt er kr. 6.286.954, eller 0,4 % av gjennomsnittleg forvaltningskapital. Etter årets skattekostnad på kr. 2.752.851 disponerer vi kr. 3.534.103. Av dette blir kr. 250.000 avsett til gåver, og kr. 3.284.103 blir å overføre til sparebanken sitt fond.

Resultatrekneskap i mill. kr. og utvikling dei siste åra;

	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
Netto renteinntekter	35,7	29,6	28,0	26,6	27,3	27,0	26,7
Øvrige inntekter	6,0	5,8	7,5	5,5	5,1	5,0	0,8
Driftskostnader	22,7	21,7	21,9	19,4	16,7	17,2	17,3
Tap/nedskriving.	12,8	3,1	+1,6	+0,7	2,5	3,5	5,2
Ordinært driftsres.	6,2	10,6	15,2	13,4	13,2	11,3	5,0
Skatt	2,7	2,9	3,5	3,7	4,1	3,2	1,6
Resultat etter skatt	3,5	7,7	11,7	9,7	9,1	8,0	3,4

Generelt til balansen ;

Forvaltningskapitalen ved utgangen av året er kr. 1.656.454.324.
Dette er ein auke med kr. 120.934.013, eller 7,9 % i 2008.

Utlån til kundar utgjer ved utgangen av året kr. 1.477.072.836.
Dette er ein auke på kr. 135.976.243, eller 10,1 %.

Innskot frå kundar utgjer ved utgangen av året kr. 1.095.252.919.
Dette er ein auke på kr. 62.807.337, eller 6,1 %.

Balansetal i mill. kr. ;

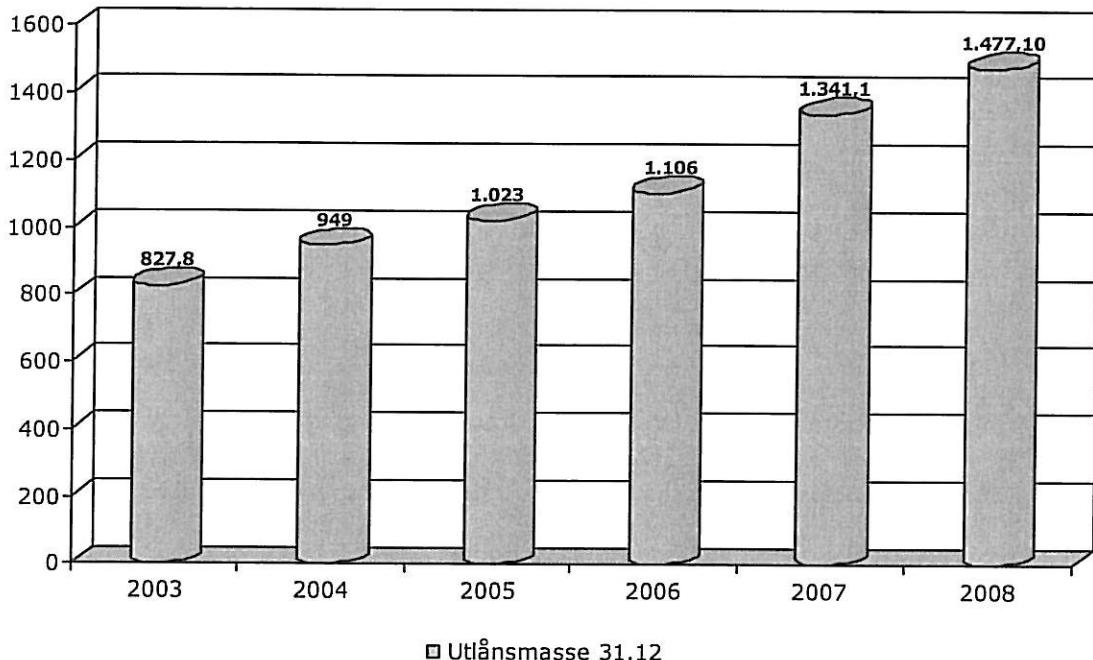
	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
Forvaltningskap.	1.656,5	1.535,5	1.299,5	1.174,4	1.072,5	974,5	925,4
Utlån	1.477,1	1.341,1	1.106,0	1.023,0	949,0	827,8	816,5
Innskot	1.095,3	1.032,4	844,0	725,2	689,5	600,9	584,2
Eigenkapital	146,1	142,8	135,3	120,3	110,8	101,9	94,1

Porteføljen av garantiar er pr. årsskifte om lag 18,1 mill. kr.

Eignelutar

Vi har fokus på trygg likviditet og er opptatt av å ha rammer for å møte behov på kort og lang sikt. Kontantbeholdning, innskot i DnBNOR og Noregs Bank gjev rammer for å dekke løpende likviditetsbehov. Trekrammer i tillegg på 100 mill. kr. er meint som reserve.

Utlån er bokført til brutto verdi. Auke i kasse, drifts og brukskredittar gjeld stort sett flexi-lån. Dette er lån til solide kundar på privatmarknaden godt innanfor 80 % av marknadsverdi på panteobjektet. Frå november 2008 har vi grense for ramme på 60 % av marknadsverdi. Av total utlånsmasse er om lag 77 % privatmarknad og 23 % bedriftsmarknad. Ein svært liten del av utlånsporteføljen er fastrentelån. Fastrenteportefølje blir i stor grad sikra mot renterisiko ved renteswaaper. Retningsliner for kreditverksemda er samla i banken si kreditthandbok.

Avsetningar til tap på utlån og garantiar utgjer ved årsskiftet kr. 15.002.000. Dei fordelar seg med kr. 5.502.000 i individuelle nedskrivningar, og kr. 9.500.000 i gruppenedskrivningar. Samla avsetningar utgjer 1 % av utlånsmassen.

Engasjement både på bedriftsmarknaden og privatmarknaden blir risikoklassifisert. Administrasjonen følgjer opp tapsutsette engasjement. Kvartalsvis blir individuelle nedskrivningar og gruppenedskrivningar vurdert. Styret meiner at avsetningane er tilstrekkelege i høve til vurdert kreditrisiko. Vi meiner å ha tatt høgde for utsikter til lågare økonomisk utvikling og større risiko for tap blant våre kundar framover.

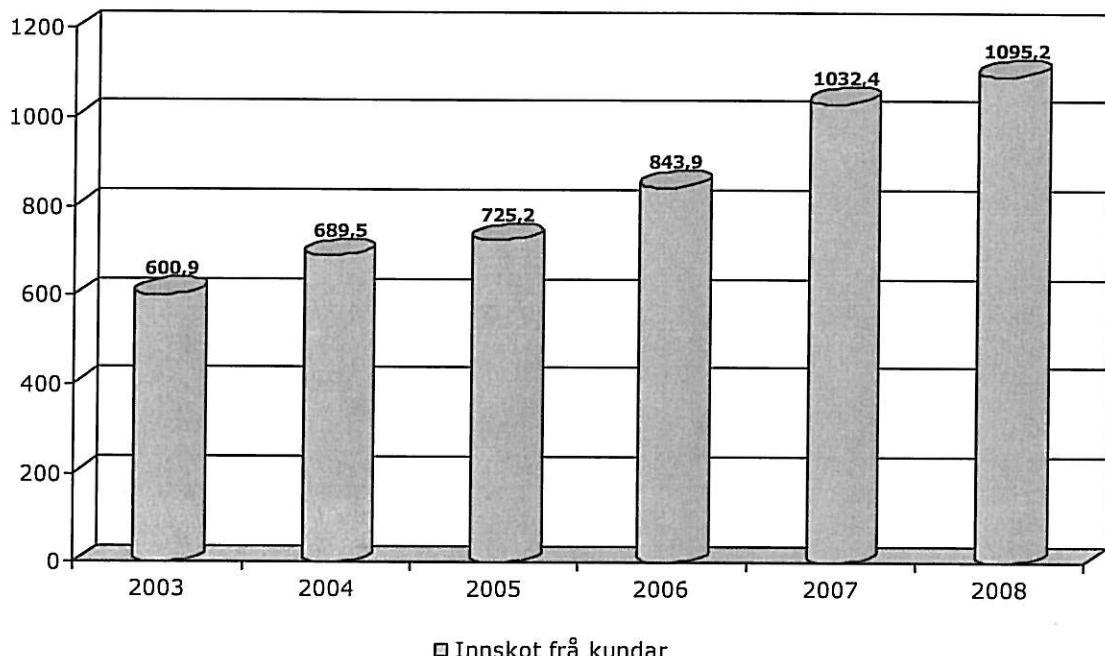
Sertifikat og obligasjonar definert som omløpsmidlar er konservativt plassert stort sett i bank og offentleg verksemrd. Desse er verdsett til marknadsverdi/likningsverdi ved årsskifte i balansen. Kraftig nedskriving av desse i 2008 som følgje av marknadsutviklinga er gjennomført.

Aksjar og grunnfondsbevis mv. er klassifisera som anleggsmidlar, og verdsett til kurs/likningsverdi ved årsskiftet.

Bøgata 69 AS er heileigd av Bø Sparebank, og bokført som eigarinteresse i konsernrekneskap. Bøgata 69 AS eig igjen eigedomsselskapet Bøgata 77 AS. Bøgata 69 AS er bankbygget som leiger ut lokale til banken og ein del andre langsiktige leidgetakrar. Bøgata 77 AS består av ei sentral nabotomt i Bø, som for tida blir nytta til parkeringsareal for Bøgata 69. I rekneskapen er aksjane ført til kostpris. Ut frå ei marknadsvurdering basera på kapitalisering (til dømes x 8) av årlege leigeinntekter, samt ei forsiktig vurdering av tomteverdi ut frå historisk marknad sentralt i Bø, vil marknadsverdi på eigedommane ligge godt over bokført verdi. Det blir ikkje ført konsernrekneskap, da eventuelle inntekter frå eigedomsselskapet er uvesentlege i høve til bankrekneskapet.

Gjeld og eigenkapital

Innskot frå kundar utgjer 74 % av utlån til kundar. Innskota er spreidd på mange innskytarar. Bortsett frå 2 fastrenteinnskot fram til våren 2009 er alt basera på flytande rente. Ein ønskjer prinsipielt ikkje svært store innskot frå enkeltkundar av omsyn til risiko ved uttak. Dei større innskotskundane har vi rutine for å følgje spesielt opp.

Vi har auka obligasjonsgjelda med 50 mill. kr. gjennom 2008. Dette for å dekke opp vekst, og gje oss trygge likviditetsreservar.

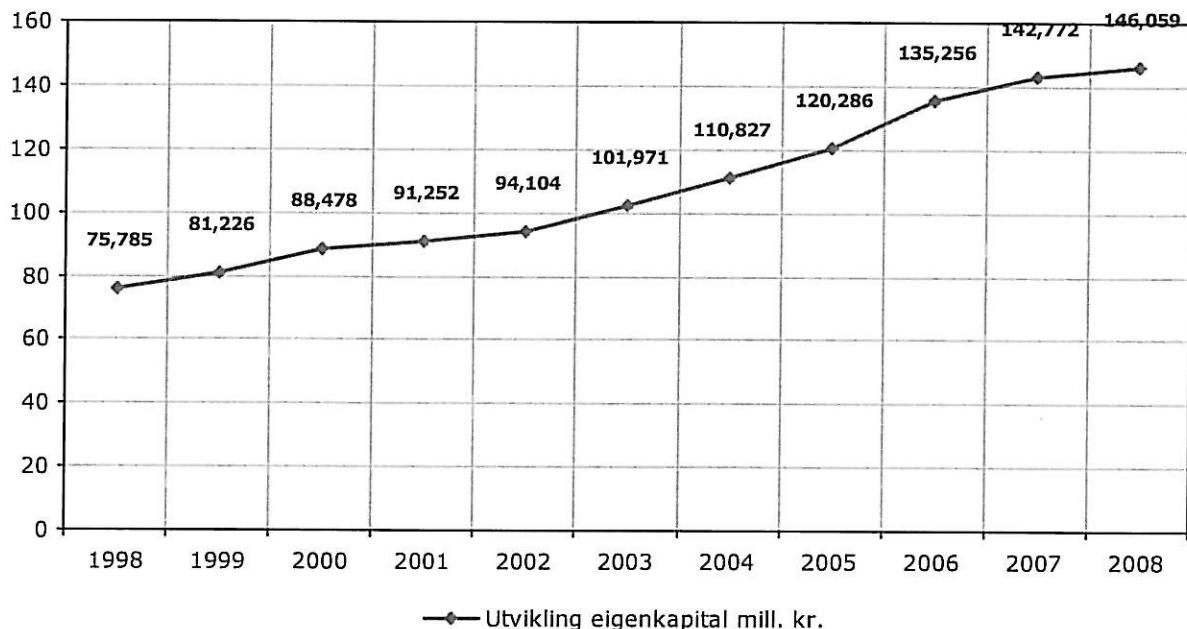
Gjeld til kreditteinstitusjonar og obligasjonsgjeld har vi politikk for å spreie på ulike långjevarar med balansera forfallsstruktur og storleik. Alle lån er basera på marknadsrente med avtala påslag med stort sett kvartalsvis endring. Eit lån på 50 mill. kr har fastrente fram til oktober 2009. Ein vurderar dette ikkje til å utgjere vesentleg renterisiko for banken.

Vi har låneforfall på 2 obligasjonslån med til saman 125 mill. kr. i 2009. Desse har vi allereie sikra finansiert i januar. Kreditspreaden på nye lån er høg for tida, men vi har valt å sikre oss likviditetsmessig framfor å spekulere i fallande i renteutvikling. Påslaget vi må betale ligg innanfor det vi vurderar å kunne tåle slik situasjonen teiknar seg framover. Ved årsskiftet hadde vi ein likviditetsindikator 1 på 103,26 %. Denne er prega av forfall på obligasjonslån i 2009, men ville vera vesentleg betre (vel 111,7 %) etter at ny finansiering av desse er sikra. Banken har klare retningslinjer og politikk for likviditetsstyring, som nå er samla i eige dokument.

Ansvarleg kapital og eigenkapital

I 2007 tok vi opp ein fondsobligasjon på 35 mill. kr. Renta på denne har ein margin på 1,20 % til marknadsrenta Nibor. Med overskot for 2008 er banken sin bokførte eigenkapital

kr. 146.059.489. Dette er ein auke på 2,3 % frå sist år. Eigenkapitalen svarar til 8,82 % av banken sin forvaltningskapital. Banken sin eigenkapital er definert som kjernekapital. Legg ein til tapsavsetningar på omlag 15 mill. kr., har banken ein samla kapital på omlag 161 mill. kr. som ikkje er renteberande. Kapitaldekninga utgjer etter gjeldande forskrifter 17,6 % (18,23 % i 2007), medan minstekravet er 8 %.

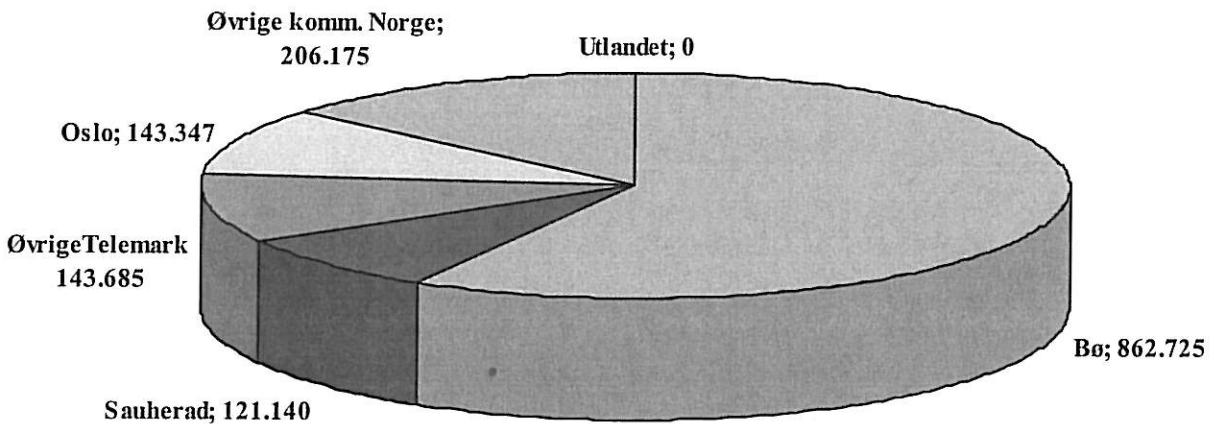
Litt om marknad, samarbeid og kundar

I bygda Bø, der det bur om lag 5.500 menneske, har DnBNOR, Sparebanken Sør, Sparebank 1 Telemark og Posten avdelingskontor i tillegg til Bø Sparebank. Konkurransen i Bø og Midt Telemark, som er Bø Sparebank sitt lokalområde er dermed stor. I nabobygdene er lokale sparebankar innanfor Terra Gruppen lokalisert. I tillegg til lokalmarknaden følger Bø Sparebank derfor opp privatkundar som etablerar seg andre stader i landet. Når det gjeld næringsliv er lokalmarknaden vårt nedslagsfelt.

Bø Sparebank har klara seg godt i den nye konkurrancesituasjonen, med svært god vekst i kundemasse og forvaltning. Banken satsar på høg servicegrad og gode og konkurransedyktige produkt. Saman med 77 andre sparebankar har Bø Sparebank eit strategisk eigarskap i Terra Gruppen AS. Selskapet utviklar og leverer ulike produkt som dei lokale bankane formidlar sine kundar. Samarbeidet omfattar også innkjøpssamarbeid, dataløysningar og felles bankpolitisk arbeid.

Saman med Holla og Lunde Sparebank og eigedomsmeklar Berit Seltveit Dale eig Bø Sparebank Terra Eiendomsmegling Midt Telemark AS. Selskapet har også no ei samarbeidsavtale med Seljord Sparebank. Formålet med eigarskapet er å ha eit tilbod til våre kundar på eigedomsmekling, samt skape synergier for verksemndene.

Figuren under visar korleis utlånsmassen til Bø Sparebank fordeler seg geografisk ;

Sponsoravtaler, gåver og prisar

Bø Sparebank har i året 2008 hatt samarbeidsavtaler / sponsoravtaler med lag og organisasjonar i Bø med om lag kr. 200.000. Det er dela ut gåvemidlar med kr. 250.000. I tillegg til dette er det bruka nokre hundre tusen kroner til ulike marknadstiltak, støtteannonser m.v. som kjem lag, kundegrupper og foreiningar i banken sitt verkeområde til gode. Som eit alternativ til julegåver til kundar og forbindelsar frå banken, fekk Dagsenteret ved Bø Sjukeheim ein sjekk på kr. 10.000 til jul.

STYRET SINE RISIKOVURDERINGAR

Generelt / Internkontroll

Verksemda i banken bygger på ulike finansielle transaksjonar. Det vil vere knytt ulike former for risiko til den daglege drifta av banken. Styret har som ei sentral arbeidsoppgåve å halde kontroll med denne risikoen, ved at det er lagt opp til rutinar for identifisering, kontroll og styring av finansielle risikosituasjonar som oppstår.

Det blir årleg oppdatera balansestyringsdokument for 5 viktige risikoområde i banken ;

- Driftsmidlar
- Verdipapir
- Kundeinnskot
- Likviditet
- Utlån

Dokumenta analyserer og stadfester retningsliner og tiltak omkring strategisk risiko, likviditetsrisiko, kreditrisiko, renterisiko, behandlingsrisiko og misleghaldsrisiko.

Strategidokument som er utarbeidd, evaluerast og oppdaterast årleg. Ein set opp fokusområde for kvart år. Dokument for perioden 2007 – 2012 er utarbeidd i 2006.

Banken har tilpassa seg nye retningsliner i Basel II regelverket. Det er utarbeidd ein del nye styringsdokument tilpassa dette i tillegg til oppdatering av det vi har frå før. Styret si rolle i samband med risikostyring har blitt ennå meir fokusert, og det er lagt opp til nye rapportar og faste rapporteringstidspunkt.

Basel II regelverket er dela inn i 3 ”pilarar” ;

Pilar 1

Pilar 1 omhandlar minstekrav til kapitaldekning og er ei vidareutvikling av det tidligare kapitaldekningsregelverket, Basel I. Det nye forslaget inneholder ingen endring av kapitalkravet på 8 %, men det er nokre endringar i regelverket for kva som kan reknast som ansvarleg kapital og samansetninga av denne. Mest endring er det i berekninga av kapitalkravet for kreditrisiko og eit nytt kapitalkrav for operasjonell risiko. Bø Sparebank er solid, og har for eigen del sett som målsetjing å halde kapitaldekninga over 14 %.

Pilar 2

Pilar 2 er basera på to hovudprinsipp. Banken skal ha ein prosess for å vurdere sin totale kapital i forhold til risikoprofil og ein strategi for å oppretthalde sitt kapitalnivå. Det er viktig at dette er ein prosess der administrasjonen og styret arbeider saman. Prosessen og resultatet skal dokumenterast, og KreditTilsynet skal føre tilsyn med arbeidet. Styret i Bø Sparebank gjennomførte denne prosessen (ICAAP) våren 2008, og rapporterte KT. Styret si vurdering er at banken har ein tilleggskapital etter stresstesten som er tilstrekkeleg til å møte definert risiko og utfordringar framover. Dette blir minst ein årleg prosess framover. Den er planlagt å bli gjennomført i 2009 på grunnlag av tal i årsrekneskapen innan utgangen av mai. Finanskrisa stilte bankane ovanfor utfordringar spesielt på likviditetsområdet. Dette visar kor viktig det er å ha fokus, og tidvis tenke grundig gjennom kor i drifta ein har vesentleg risiko.

Pilar 3

Formålet med pilar 3 er å supplere minimumskrava i pilar 1 og ei tilsynsmessig oppfølging i pilar 2. Pilar 3 skal bidra til auka marknadsdisiplin gjennom krav til å gjere informasjon som er viktig for å kunne vurdere verksemda sin soliditet offentleg. Det skal vera mogleg for marknaden og investorar å vurdere institusjonen sin risikoprofil og kapitalisering, samt styring og kontroll. Bø Sparebank vil utarbeide fyrste pilar 3 rapport i 2009 innan utgangen av mai.

Ulike risikoområde

Kreditrisiko

Risiko for tap i samband med at kundar eller andre motpartar ikkje kan gjere opp for seg ved forfall, og at sikkerhetar ikkje dekker uteståande krav.

Balansestyringsdokument utlån, kreditthandbok og fullmaktsskjema fastset retningsliner for styring med utlån og kredit. Styret mottek månadleg rapport over lån som er innvilga. Kvartalsvis blir overtrekk og restanselister framlagt, samt risikoklassifisering og vurdering av tapsutsette engasjement. Dei 20 største låneengasjement blir spesielt rapportert minst ein gong årleg. På næringslivengasjement, der risikoen historisk er størst, opererer vi i ein kjent marknad. Lokalkunnskap og tett oppfølging av utsette engasjement reduserer kreditrisikoen. Styret meiner å ha god kontroll med kreditrisikoen til banken.

Likviditetsrisiko

Risiko for at banken ikkje har tilstrekkeleg likviditet på det tidspunkt da ein har avtale om å gjere opp eigne lån mv.

Balansestyringsdokumentet og eige dokument for likviditetsstyring legg grunnlag for rammer, retningsliner og rapportering av likviditet. Det er eige fullmaktsreglement for kjøp av verdipapir. Likviditetssituasjonen blir rapportert styret månadleg saman med rekneskap. Kvartalsvis får styret ein meir omfattande rapport omkring forfall, likviditetsindikator mv. Banken har trekkrettar på til saman 100 mill. kr. som står som reserve. Storleik på kvar einskild lån, og spreiing av forfall skal redusere likviditetsrisikoen. Styret meiner ein har god kontroll med likviditetsrisikoen.

Marknadsrisiko

Risiko for at marknadsverdien på banken sine verdipapir eller andre eidedelar fører til tap som følgje av kursfall, renteutvikling, endring i valutakurs, råvarepris mv.

Banken har retningsliner for ein forsiktig og konservativ politikk når det gjeld plassering i verdipapir. Minimalisering av risiko for tap går føre krav til avkastning. Aktivitet og portefølje ut over nødvendig plassering av overskotslikviditet er minimal. Banken vurderar investeringar i obligasjonar og sertifikat som omløpsmidlar. Dei blir bokført til lågaste verdi av kostpris eller marknadspris. Som eit utgangspunkt ønskjer ein å halde på desse verdipapira til forfall og vil da få igjen kostpris. Aksjar og aksjefond blir vurdert som anleggsmiddel, og blir bokført til lågaste verdi av kostpris og marknadspris. Som følgje av marknadsutviklinga har ein i 2008 gjennomført til dels kraftig nedskriving av desse porteføljane. Styret vurderar derfor risiko for ytterlegare tap som vesentleg redusert.

Renterisiko

Renterisiko oppstår i samband med banken si utlåns- og innlånsverksemd og i tilknyting til aktivitetar i den norske og internasjonale penge- og kapitalmarknaden. Renterisiko er eit resultat av at rentebindingstida for banken si aktiva- og passivaside (i og utanfor balansen) ikkje er samanfallande.

Renterisiko styrer ein ved at utlån og innskotsrenter blir tilpassa kvarandre. Grunnlag for vår fastsetjing er marknadsrenta 3 månader Nibor og styringsrenta til Noregs Bank, samt marknaden rundt oss. Vi har ei kontoform som følgjer 3 månader Nibor dag til dag. Her har det vore ein viss renterisiko da Finansavtaleloven fastset varslingsfrist på dei fleste lån og innskot. Vi har vurdera risikoen som akseptabel, men gjer ein del tiltak for i større grad å redusere renterisiko her vidare. Vi har eit obligasjonslån tatt opp i mars 2008 på 50 mill. kr. med fast rente på 6,7 %. Rentene har svinga både opp og ned etter at lånet blei tatt opp. Forfall er oktober 2009. Vidare har vi to større innskot på til saman om lag 25 mill. kr. med fastrente til april 2009. Rente er 7,75 %. Dette var avtaler vi gjorde i samband med uroa i finansmarknaden i haust. Desse avtalene er ikkje rentesikra, men ein vurderar den samla renterisiko som akseptabel. Formålet med desse avtalene var å sikre likviditet, der vi vurdera den samla risiko på det området som større.

Operasjonell risiko

Risiko for tap som følgje av svikt i interne prosessar. Det kan være manglande rutinar, menneskeleg svikt, svikt i IT system, kontrollrutinar, fysisk sikkerheit, juridisk sikkerheit, omdøme, forvaltning og dagleg drift.

Retningsliner, gode rutinar, førebyggjande tiltak og kontroll med ulike prosessar skal minimalisere risikoene for tap og uheldige situasjonar i dagleg drift. Styret meiner at det så langt råd er god kontroll med den operasjonelle risikoene i banken, og at risikoene for vesentlege tap som følgje av dette er låg.

Strategisk risiko

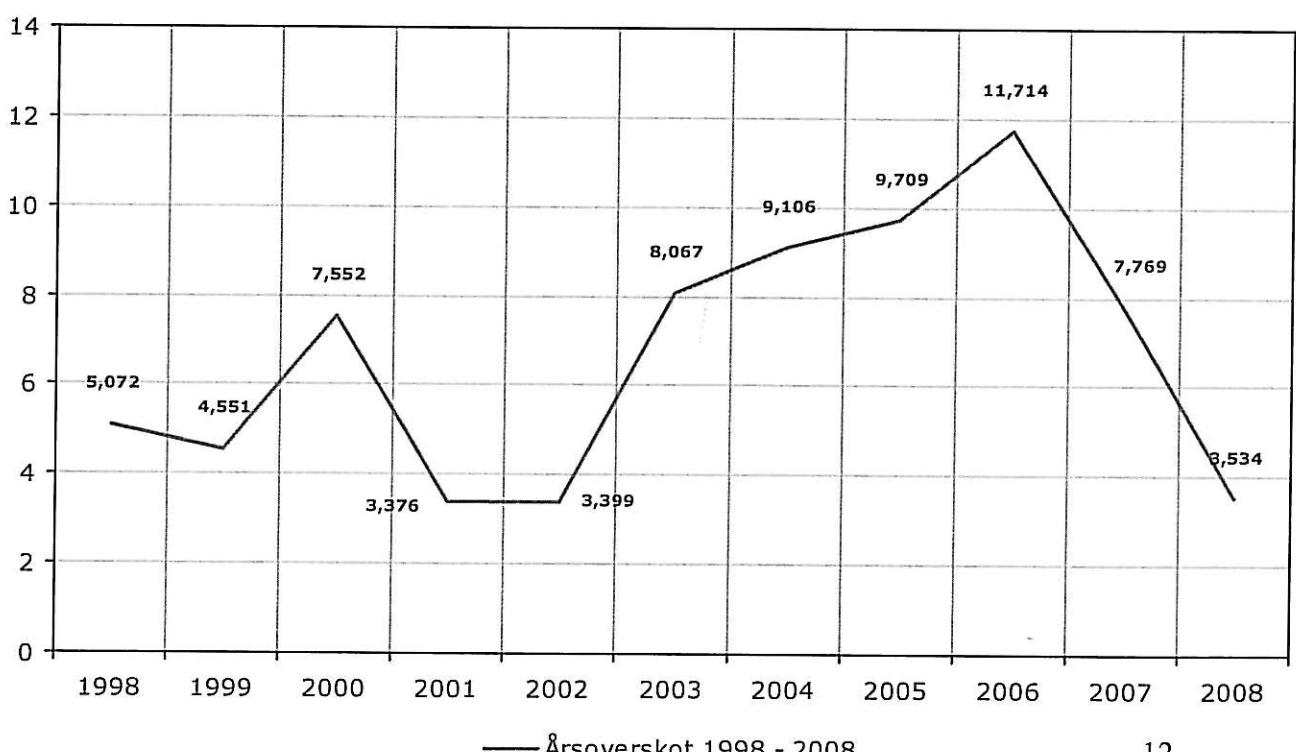
Risiko for uventa tap, auka kostnader eller sviktande inntening i høve til dei prognosene som er utarbeidd for dei strategiske val banken har tatt og vil ta med omsyn til vidare drift framover. Risikoene kan ligge i eigne val som blir gjort, eller som følgje av endringar og hendingar i ein marknad vi ikkje er herre over, men som påverkar oss negativt.

Styret utarbeider strategidokument, og evaluerer det årleg. I dette arbeidet vurderar ein ulike konsekvensar av det val ein har gjort og nye val ein gjer. I nokre tilfelle må ein kalkulere inn risiko for hendingar som kan påverke våre val negativt i høve til våre prognosene. Styret legg da vekt på rapportering og kontroll med den risiko som er kjent. Gode risikomarginar blir lagt inn for å møte generell usikkerheit. Strategisk risiko er det og i å ikkje gjere val, for å møte utfordringar i framtida. Styret i Bø Sparebank har vurdera ein del hendingar utanfor vår organisasjon som kan medføre strategisk risiko for banken framover. I nokre tilfelle kan ein møte desse med å ha tilstrekkeleg tilleggskapital, i andre tilfelle må ein posisjonere seg for desse med ulike tiltak. Styret i Bø Sparebank meiner at ein gjennom eigne vurderingar, avtaler og gjennomførte tiltak har tilfredstillande kontroll med strategisk risiko.

STYRET SITT FORSLAG TIL DISPONERING AV ÅRETS OVERSKOT

Styret rår til at overskotet for året kr. 3.534.103 blir disponert som følgjer ;
 Overførast banken sitt fond kr. 3.284.103
 Avsetning til gåver kr. 250.000

Av samla sum til gåver gjer styret framlegg om at kr. 200.000 blir disponert av gåvenemnda, og at kr. 50.000 blir disponert av styret til gaveutdeling.

LOVPÅLAGT TILLEGGSSINFORMASJON

Ved årsskiftet var det 19 fast tilsette i bankdrifta, 13 kvinner og 6 menn. Av desse er 5 kvinner på deltid. Totalt er det 17,4 årsverk fast tilsett i bankdrifta. Av desse er 0,6 årsverk i permisjon, slik at det er 16,8 effektive årsverk ved nyttår.

Personalet i banken er lønna ut fra stilling dei innehar og banken si lønnsnormering. Både ved val av tillitsmenn og tilsetjing av nye medarbeidarar legg ein vekt på likestilling mellom mann og kvinne.

Bø Sparebank driv verksemda si fra hovudkontoret i Bø. Banken har ikkje nokon filial. Ein leiger kontor i Bøgata 69 AS, som er eit heileigd datterselskap av banken. Datterselskapet driv si verksemد med uvesentleg resultatverknad for banken. Det blir ikkje ført konsernrekneskap, da resultatet frå datterselskapet er heilt uvesentleg i høve til banken si drift og resultat elles.

Ein har eit godt arbeidsmiljø i banken. Banken har funksjonelle lokale, og gode arbeidsplassar for dei tilsette. Dei tilsette er medlemmer og har faste legeundersøkingar på Oseberg Medisinske Senter annakvar år. Banken har lagt opp til å motivere dei tilsette til fysisk aktivitet på fritida ved tilgang til treningscenter og trimrom, samt symjehall.

Det er ikkje registrert skader som følge av arbeidssituasjonen. Sjukefråveret i 2008 blant fast tilsette og vikarar var på 223 dagar. Dette utgjorde totalt om lag 5 % av total arbeidstid. Korttidsfråvær utgjorde 0,6 % av total arbeidstid, og blir ikkje registrert som høgt.

Fleire av dei tilsette gjennomfører vidareutdanning. Dette er blant anna for å møte bankbransjen sine nye krav til Finansiell Rådgjevar som blir gjeldande frå 2009. Utdanninga er på høgskulenivå, og blir tilrettelagt gjennom TerraSkolen med ulike modular. Heile leiargruppa deltek på kurset "Positiv og løsningsorientert ledelse" som er tilrettelagt gjennom Høgskulen i Gjøvik for TerraSkolen. Kompetanse vil vera eit viktig område ein må satse på også framover.

Styret har hatt 15 ordinære møte i 2008. I styret sit det 6 personar, 3 kvinner og 3 menn. I tillegg har tilsette sin vararepresentant, som er kvinne, møterett. Banksjef møter fast og førebur saker og skriv møtereferat, men er ikkje medlem av styret.

Banken har verneombod. Det er kort kommunikasjonsline for verneombod og tillitsvalde til leiinga i banken, og ein legg opp til å drøfte ting som oppstår raskt og løsningsorientert. Banken sitt sikkerheitsutstyr og rutinar har verka som føresett gjennom året. Ein vurderer fortløpende behov for oppgradering, og det er rutinar for kontroll og vedlikehald av installerte sikkerheitssystem.

Bø Sparebank forureinar ikkje det ytre miljøet, og har ikkje drive noko forskings- eller utviklingsverksemد i 2008.

UTSIKTENE FRAMOVER

Rekneskapet er utarbeidd etter føresetnader om at drifta held fram, og styret vurderer utsiktene for vidare drift av banken som gode. I budsjettet for 2009 har styret ikkje rekna med nokon vekst. Dette er basera på utsiktene for norsk økonomi og verdsøkonomien, samt lokal konkurranse. Etter sterk vekst over fleire år vurderar styret det som fornuftig å konsolidere situasjonen. Styret meiner banken har god kostnadskontroll. Finanskrisa har ført til ein del usikkerheit knytt til tap på utlån og verdipapir. Nedskrivningar av verdipapir og tapsvurderingar gjort i 2008, reduserar risikoene framover. Ein forventar høgare tap, og har tatt nokre grep for å møte dette i 2008. Styret har evaluert strategidokumentet og definera ein del målsettingar og tiltak som skal møte framtidige utfordringar. Strategidokumentet legg grunnlag for all verksemd og planverk i banken.

TAKK

Styret vil til slutt takke kvar enkelt tilsett og dei tillitsvalde i banken for godt utført arbeid og eit positivt samarbeid i året som er gått. Vidare vil ein også takke samarbeidspartnarar, leverandørar og forbindelsesar for eit godt samarbeid. Styret vil også takke kundane våre for den oppslutning og tillit dei viser banken. Gjennom oppslutning om lokalbanken og felles innsats i lokalmiljøet, kan vi saman bidra til ei positiv utvikling av bygda og distriktet.

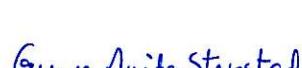
Bø i Telemark, 31.12.08 / 05.02.2009

I styret for Bø Sparebank

Trygve Myrene
Styreleiar

Geir Helge Espedalen
Nestleiar

Reidun Haugerud Moen

Gunn Anita Stenstad

Per M. Isaksen

Bente Myrene

Halgeir Kaasa
Banksjef

BØ SPAREBANK - RESULTATREKNESKAP
2008
2007
RENTEINNTEKTER OG ANDRE LIKNANDE INNTEKTER

Renter og liknande av utlån/fordringar på kred.inst.	4.576.403	4.541.260
Renter og liknande av utlån til og fordringar kundar	107.044.213	73.530.580
Renter og liknande av sertifikat, obl. og andre verdipapir	4.627.205	4.470.295
Andre renteinntekter og lignende	7.915	116.255.736

RENTEKOSTNADER OG LIKNANDE KOSTNADER

Renter og liknande kostn. på gjeld til kr.inst.	9.836.570	6.773.245
Renter og liknande kostn. på innsk. frå/til kundar	53.798.695	34.951.065
Renter og liknande kostn. på utst.vp.	13.925.268	9.022.725
Renter og liknande kostn. på ansv. Lånekapital	2.716.754	2.155.625
Andre rentekostnader og lignende kostnader	245.360	80.522.647
(Note 19)		0

NETTO RENTE OG KREDITTPROVISJONSINNTEKTER
35.733.089
29.639.475
UTBYTTE OG ANDRE INNT. AV VP. MED VAR. AVK.

Innt. av aksjar og andre vp. med var. avk.	1.613.827	1.613.827	1.640.965	1.640.965
--	-----------	-----------	-----------	-----------

PROV. INNTEKTER OG INNT. FRÅ BANKTENESTER

Garantiprovisjon	161.052	129.262
Andre gebyr og provisjonsinntekter	5.845.615	6.006.667

PROV. KOSTNADER OG KOSTN. V/BANKTENESTER

Andre gebyr og provisjonskostnader	1.570.309	1.570.309	1.662.670	1.662.670
------------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

NETTO GEVIST/TAP AV VALUTA OG VP.

Nto. gev./tap på sertifikat, obl. og andre verdipapir	(5.167.000)	(2.113.887)
Nto. gev./tap på aksjar og andre verdipapir		
Nto. gev./tap på valuta	332.671	(4.834.329)

ANDRE DRIFTSINNTEKTER

Andre driftsinntekter	9.292	9.292	700	700
Netto andre driftsinntekter		1.225.148		3.871.725
Sum driftsinntekter		36.958.237		33.511.200

LØNN OG GENERELLE ADMINISTRASJONSKOSTN.

Lønn	(Note 16)	7.731.871	7.347.355
Pensjonar	(Note 17)	1.110.985	1.139.828
Sosiale kostnader		1.400.735	1.821.720
Administrasjonskostnader	(Note 21)	7.919.936	18.163.527

AVSKRIVNINGAR M.M.

Ordinære avskrivningar	1.450.086	1.450.086	1.282.125	1.282.125
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Andre driftskostnader	(Note 21)	0	3.112.324	3.112.324
Sum driftskostnader		22.679.336		21.705.787

Driftsresultat før tap
14.278.901
11.805.413
TAP PÅ UTLÅN, GARANTIAR M.M.

Tap på utlån	(Note 3)	4.657.429	1.460.576
Tap på garantier m.v.		0	4.657.429

NEDSKR. OG GEV./TAP PÅ LANGS VP.					
Nedskrivning/reversering av nedskrivning	(Note 20)	(3.406.827)			
Gevinst/tap		72.309	(3.334.518)	282.116	282.116
SKATT PÅ ORDINÆRT RESULTAT					
	(Note 18)	2.752.851	2.752.851	2.857.846	2.857.846
RESULTAT AV ORDINÆR DRIFT ETTER SKATT					
		0		7.769.107	
EKSTRAORDINÆRE INNTEKTER					
		0		0	
RESULTAT FOR REGNSKAPSÅRET	2008		3.534.103		7.769.107
OPPSKR., OVF. FRÅ EK. OG DISPONERING					
Gåver og/eller ovf. gâvefond		250.000		250.000	
Ovf. til sparebankens fond		3.284.103		7.519.107	
SUM DISPONERT			3.534.103		7.769.107

BØ SPAREBANK - BALANSE

E I G N E L U T A R

2008

2007

Kontantar og fordringar på sentralbankar	45.779.208	54.801.517
SUM KONTANTAR OG FORDR. PÅ SENTR.BANKAR	45.779.208	54.801.517
Utlån til og fordringar på kr. inst. utan løpetid	15.495.169	19.254.618
Utlån til og fordringar på kr. inst.med avtalt løpetid	0	0
SUM NETTO UTLÅN OG FORDR. PÅ KRED.INST.	15.495.169	19.254.618
Kasse-/drifts- og brukskredittar	203.918.897	140.014.860
Byggelån	19.145.661	16.104.837
Nedbetalingsslån	1.254.008.278	1.184.976.896
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskr.	1.477.072.836	1.341.096.593
-Individuelle nedskrivingar på utlån	(5.502.000)	(6.010.000)
-Nedskrivingar på grupper av utlån	(9.500.000)	(5.050.000)
NETTO UTLÅN OG FORDRINGAR PÅ KUNDAR	1.462.070.836	1.330.036.593
Sertifikat og obligasjonar, offentleg	14.800.000	27.993.500
Sertifikat og obligasjonar, andre	65.823.000	58.466.500
SUM SERTIFIKAT, OBL. OG ANDRE RENTEB. VP. (Note 5)	80.623.000	86.460.000
Aksjar, andelar og grunnfondsbevis	(Note 8) 22.258.332	18.884.505
SUM AKSJAR (og andre VP med var. avkast.)	22.258.332	18.884.505
Eigarinteresser i andre konsernselskap	(Note 22) 10.266.000	10.266.000
SUM EIGARINTERESSER I KONSERNSELSKAP	10.266.000	10.266.000
Utsatt skattefordel	(Note 18) 1.598.252	0
Andre immaterielle eiendeler	(Note 10) 0	1.075.000
SUM IMMATERIELLE VERDIAR	1.598.252	1.075.000
Maskinar, inventar og transportmidlar	(Note 10) 674.222	164.930
Bygningar og andre faste eigedomar	(Note 10) 105.000	135.000
SUM VARIGE DRIFTSMIDLAR	779.222	299.930
Andre eignelutar	6.898.627	4.244.389
SUM ANDRE EIGNELUTAR	6.898.627	4.244.389
Opptj. ikkje bet. innt. og forsk.b. ikkje pål.	5.554.373	4.528.121
Overfinansiering av pensjonsforpl.	(Note 17) 3.724.140	3.115.296
Andre forskuddsbet., ikkje pål. Kostnader	1.407.165	2.554.342
SUM FORSK. BETALINGER OG OPPT. INNTEKTER	10.685.678	10.197.759
SUM EIGNELUTAR	1.656.454.324	1.535.520.311

GJELD OG EIGENKAPITAL
2008
2007
GJELD

Uten avtalt løpetid eller oppsig.frist		2.369.487	2.227.106
Lån og innskot frå kr. inst. m/avt. løpetid		143.999.900	143.999.900
SUM GJELD TIL KREDITT-INSTITUSJONAR		146.369.387	146.227.006
Innsk. frå og gjeld til kundar u/avtalt løpetid		1.068.509.017	1.003.827.820
Innsk. frå og gjeld til kundar m/avtalt løpetid		26.743.902	28.617.762
SUM INNSKUDD FRÅ OG GJELD TIL KUNDAR		1.095.252.919	1.032.445.582
Obligasjonsgjeld	(Note 14)	215.000.000	165.000.000
SUM GJELD STIFTA VED VERDIPAPIR		215.000.000	165.000.000
		1.456.622.306	1.343.672.588
Anna gjeld		11.152.434	6.400.305
SUM ANNA GJELD		11.152.434	6.400.305
Pål. ikke forf. kostn. og innb. ikke opptj.		4.523.881	4.765.125
SUM PÅL.KOSTN. OG FORSK. BET INNTEKTER		4.523.881	4.765.125
Pensjonsforpliktingar	(Note 17)	2.820.386	2.512.016
Utsatt skatt			48.063
Andre avsetningar		275.828	346.828
SUM AVSETNINGAR TIL FORPL. OG KOSTNADER		3.096.214	2.906.907
Ansvarleg lånekapital			
Annen ansvarleg lånekapital	(Note 12)	35.000.000	35.000.000
SUM ANSVARLEG LÅNEKAPITAL		35.000.000	35.000.000
SUM GJELD		1.510.394.835	1.392.744.925

EIGENKAPITAL

Sparebankens fond	(Note 12)	145.384.489	142.100.386
SUM BUNDNE FOND		145.384.489	142.100.386
Gåvefond	(Note 12)	675.000	675.000
Jubileumsfond	(Note 12)	0	0
SUM FRIE FOND/UDISP. OVERSK. ELLER TAP		675.000	675.000
SUM EIGENKAPITAL		146.059.489	142.775.386
SUM GJELD OG EIGENKAPITAL		1.656.454.324	1.535.520.311

BETINGA FORPLIKTINGAR

Garantiansvar	(Note 1)	18.138.378	18.231.697
---------------	----------	------------	------------

Styret for Bø Sparebank, 3800 Bø,

31.desember 2008

5.februar 2009

Trøyve Myrene

Geir Helge Espedalen

Per M. Isaksen

Leiar

Nestleiar

Reidun Hauge med høres.

Gunn Anita Stenstad

Bente Myrene

Bente Myrene

Halgeir Kaasa

banksjef

NOTER TIL ÅRSREKNESKAPEN FOR 2008

1. Garantiar og overtekne eigedelar
2. Verdsetting - forklaring - definisjonar
3. Tap på utlån
4. Risikoklassifisering
5. Sertifikat, obligasjonar og andre verdipapir (med fast avkastning)
6. Ansvarleg lånekapital i andre selskap
7. Aksje og eigarinteresser
8. Behaldning av aksjar og grunnfondsbevis
9. Fordeling i samsvar med kunngjeringsformularet
10. Spesifikasjon av balansen vedk. maskinar, inventar m.m.
11. Fordeling av sertifikat og obligasjonar
12. Ansvarleg kapital
13. Kapitaldekning
14. Likviditetsforhold - finansiering
15. Likviditetsrisiko/renterisiko
16. Opplysningar vedk. tilsette og tillitsmenn
17. Pensjonsforpliktingar overfor teneste- og tillitsmenn
18. Diverse andre tilleggsopplysningar
19. Sikringsfondavgift
20. Nedskrivning gev./tap på langsiktige verdipapir
21. Andre driftskostnader
22. Dotterselskap
23. Utanom balansepostar

Generelle rekneskapsprinsipp.

Banken sitt årsoppgjer er utarbeidd i samsvar med gjeldande lover og forskrifter for sparebankar og for rekneskapsføring, samt i høve til god rekneskapsskikk.

Banken har ikkje endra rekneskapsprinsipp frå i fjar. Alle tal er oppgitt i 1.000 kr så sant det ikkje spesifikt er skrive noko anna.

Under enkelte noter til rekneskapen er det gjort nærmare greie for dei prinsipp som er brukt for dei aktuelle rekneskapspostane, og vist til dei enkelte rekneskapspostane.

Banken har eit dotterselskap, Bøgata 69 AS, der banken eig samlede aksjar og der eigarskapet blir vurdert som varig. Verksemnda i selskapet er ikkje av eit slikt omfang at det er gjort konsolidering i rekneskapen.

Periodisering - Inntektsføring / kostnadsføring

Renter og provisjonar blir tatt inn i resultatrekneskapen etter kvart som desse blir opptent som inntekter eller blir rekna som kostnader. Forskotsbetalte inntekter og utrekna, ikkje betalte kostnader blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptente, ikkje betalte inntekter, blir ført til inntekt og ført opp som eit tilgodehavande i balansen. Utbytte av aksjar og grunnfondsbevis blir ført til inntekt det året det er mottatt. Gebyr som er direkte betaling for utførte tenester blir ført til inntekt når dei blir betalte.

Note 1:

Garantiar og overtatte egedelar

Garantiar fordeler seg slik: (heile kr)		
Garantiar	2008	2007
Lånegarantiar	-	-
Betalingsgarantiar	11.899.790	8.906.400
Kontraktgarantiar	3.406.588	3.998.297
Garanti overfor Spareb. Sikringsf.		
Anna garantiansvar	2.832.000	5.327.000
Sum	18.138.378	18.231.697

Ingen del av det totale garantiansvaret er kontragarantiar av andre finansinstitusjonar.

Bø Sparebank har deponert pantobligasjoner for kr. 40 mill. som sikkerhet for lånetilgang i Norges Bank.

Garantiar fordelt etter sektor/næring og tap

	2008			2007		
	Garanti	Tap	Tapspr.	Garanti	Tap	Tapspr.
Personmarknad	1.300				28	
Transport	1.908				2.867	
Primærnæring						
Industri/handel	3.781				7.043	
Bygg, anlegg	6.640				2.960	
Sparebank	3.879				4.272	
Sikringsfondet						
Diverse	630				1.061	
Sum	18.138			18231		

Note 2:

Verdsetting - forklaring – definisjonar

Utlåna til banken blir i utgangspunktet vurdert til pålydande, med unnatak av tapsutsette og misleghaldne lån. Misleghaldne og tapsutsette lån blir vurdert i samsvar med Kredittilsynet sine retningslinjer. Banken sine næringslivsengasjement blir gjennomgått 4 gonger pr. år. Alle privatengasjement blir gjennomgått for å sjå om det er nødvendig å gjere nedskriving.

Engasjement

Eit engasjement blir definert som garantiar og utlån med opptente, men ikkje betalte renter, gebyr og provisjonar.

Tapsutsette lån

Tapsutsette lån er lån som ikkje er misleghaldne, men der kunden sin økonomiske situasjon inneber at det er meir sannsynleg at eit allereie oppstått tap vil materialisere seg på eit seinare tidspunkt.

Misleghaldne engasjement

Eit engasjement blir sett på som misleghalde når kunden ikkje har betalt forfalt termin innan 90 dagar etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikkje er dekt inn innan 90 dagar etter at rammekreditten blei overtrekt.

Konstaterete tap

Tap blir sett på som konstaterete ved stadfesta akkord eller konkurs, ved at utleggsforretninga ikkje har ført fram, ved rettskraftig dom, eller ved at banken ut over dette har gitt avkall på heile eller delar av engasjementet, eller at engasjementet blir vurdert som tapt av banken.

	2008	2007
Konstaterete tap utgjer	857	2.780

Individuelle nedskrivningar.

Individuelle nedskrivningar er avsetning til dekking av påregnelege tap på engasjement som er identifisert som tapsutsette på balansedagen.

	2008	2007
Individuelle nedskrivningar	5.502	6.010

Nedskriving på grupper av utlån

Nedskriving for tap skal foretas når det foreligg objektive bevis for at ei gruppe av utlåna har verdifall. Utlån som er vurdert for nedskriving individuelt, men der objektive bevis for verdifall ikkje finnes, skal takast med i grunnlaget for gruppevis nedskriving.

	2008	2007
Nedskriving på grupper av utlån	9.500	5.050
Nullstilte lån	0	0

Friskmelding

Friskmelding av tidlegare tapsavsette lån skjer når dette er i orden ved at gjeldande betalingsplan er følgd, og engasjementet ikkje lenger er tapsutsett. For å sikre at friskmeldinga er reell, skal det normalt gå 6 mndr. frå engasjementet er ordna til friskmelding skjer, samtidig som ein har forventningar om at kunden også framover vil følgje den avtalte betalingsplanen. Når heile den tidlegare tapsavsetninga blir tilbakeført, blir og tidlegare ikkje inntektsførte renter tatt til inntekt og bokført som renteinntekter.

Totale utlån fordeler seg slik:

Personmarknaden	1.135.872	76,90%
Næringslivsmarknaden	341.200	23,10%
Andre (offentleg)		

Note 3:

(heile kr.)

Tap på utlån		
	2008	2007
Avsetning til dekning av tap på utlån/gar. 31.12.08	15.002.000	11.060.000
- Avsetning til dekning av tap på utlån/gar. m.v. 01.01.08	11.060.000	12.355.000
+ Konstaterte tap i perioden	857.000	2.780.263
- Inngang på tidlegare konstaterte tap	141.571	24.687
= Tap på utlån, garantiar m.m.	4.657.429	1.460.576

Individuell nedskriving\spesifisert tapsavsetning		
	2008	2007
Individuell nedskriving til dekning av tap på utlån/gar. m.m 01.01.08	6.010.000	8.105.000
- Konst. tap i per. på utlån/gar. m.m der det tidl.er gjort individuell nedsk		2.535.000
+ Individuell nedskriving i perioden til dekning av tap på utlån\garanti m.v.	2.242.000	1590.000
- Tilbakeføring av individuell nedskriving i perioden	2.750.000	1.150.000
= Individuell nedskriving til dekning av tap utlån/gar.	5.502.000	6.010.000

Nedskriving på grupper av utlån\Uspesifisert avskr.		
	2008	2007
Nedskriving på grupper av utlån m.m. pr. 01.01.2008	5.050.000	4.250.000
- Konst. tap i per. på utl./gar. m.m. ,der det tidlegareer gjort nedskriving.		
+ Nedskriving på grupper i perioden til dekn. av utlån/gar.	4.450.000	800.000
- Tilbakef. tidlegare nedskriving på grupper av utlån		
=Nedskriving på grupper av utlån.	9.500.000	5.050.000

Prinsipp for tapsvurderingar nye utlånsforskrifter.

Tal for 2007 og 2008 er utarbeid etter reglar jfr. Kredittilsynet forskrift om regnskapsmessig behandling av tap på utlån av 21.12.2004.

Bø Sparebank sine brutto utlån og garantiar er fordelt på viktige næringar og personkunde-marknaden. For kvar av næringane er det gitt opplysningar om brutto utlån, garantiar og potensiell eksponering ved trekkfasilitetar, misleghaldne og andre tapsutsette lån og garantiar, i tillegg til individuelle nedskrivingar på utlån samt nedskrivingar på grupper av utlån.

Noter Bø Sparebank 2008

	Brutto utlån		Garantier		Potensiell eksp. v/ f.eks. trekkfasiliteter		Misleghaldne engasjement		Tapsutsette engasjement		Individuelle nedskrivinger utlån+garantier		Nedskriving på grupper av utlån utlån+garantier	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Person	1.135.559	1.049.278	1.300	28	70.777	5.353	6.008	3.710	261	2.868	260	1.160	2.500	1.500
Ind./Handel	68.813	70.002	3.781	7.043	13.893	17.488	135	9.182	2.501	4.209	1.132	1.350	2.200	750
Bygg/Anlegg	74.131	48.296	6.577	2.960	2.176	1.605	1.939	810			610	500	1.800	300
Kultur/Ildrett	21.952	21.645	63	63	1.893	1.635								
Transport	19.101	11.827	1.908	2.867	1.173	101	834		3.873	4.438	1.500	1.000	1.000	1.000
Eiendom	89.841	79.771			1.550	1.257							1.000	500
Primærnær	24.127	24.742	0	0	5.007	8.281	67			4.514		1.000	500	500
Prod.						500								0
Div.	43.548	35.535	4.509	5.270		1.885			3.896	3.825	2.000	1.000	500	500
Total	1.477.072	1.341.096	18.138	18.231	96.469	38.105	8.983	13.702	10.531	19.854	5.502	6.010	9.500	5.050

Misleghaldne lån og garantiar

	2008	2007	2006	2005	2004
Sum misleghaldne engasjement	8.983.088	13.703.322	5.623.000	5.614.000	5.178.283
Netto misleghaldne lån (etter spes. avsetn.)	8.373.088	12.803.322	3.853.000	1.228.000	3.285.483
Andre tapsutsette lån	10.531.376	19.854.002	28.273.000	27.621.000	17.478.408
Netto tapsutsette lån	5.639.376	15.744.002	21.938.000	19.771.000	11.473.408

Påløpte, ikkje inntektsførte renter

Påløpne, ikkje inntektsførte renter på lån som er ført i balansen, utgjer for 2008 kr. 0,- mot kr. 0,- i 2007.

Note 4:

Risikoklassifisering

Risikoklassiferingssystemet blei tatt i bruk i banken i 2000. Ved utgangen av år 2008 er dei fleste næringslivsengasjement og alle pantesikra privatlån, risikoklassifisert. Risikoprising er til dels gjennomført når det gjeld lån med pant i fast eigedom for privatkundar, der ein skiller mellom lån innafor og utafor 60% av takst.

Banken legg vekt på risiko ved prising av engasjementa sine. Det er såleis normalt ein samanheng mellom risikoklassifisering og prising av lån. Dei lån som har lågast rente, har og tilsvarende låg risiko. For næringslivsengasjement vil konkurranseomsyn også vere retningsgjevande for prising.

Systemet gjer det mogleg å få ei overvaking av risikoutviklinga i banken si utlånsportefølje. Klassifisert utlånsvolum er delt i 5 risikogrupper, der gruppe A og B representerer liten eller ingen risiko, C er normal risiko, og D og E er lån med høg risiko. Risikoklassifiseringa bygger på ei vurdering av økonomien til låntakar, samt vurdering av verdien på sikkerheten som banken har for engasjementet.

Ved vurdering av næringslivs-engasjement vektlegg banken dette:

Rekneskap/økonomi 60%

Sikkerhet/verdi 40%

Desse to gruppene utgjer *Akkumulert risikoklasse*.

I risikoklassifiseringa på ein del nærings- og landbrukskundar har ikkje banken motteke rekneskap. Dette skuldast at nokon er i fyrste rekneskapsår, eller ikkje har levert rekneskap i det heile (ikkje rekneskapsplikt).

Banken har vurdert alle desse kundane med tanke på sikkerhet og betalingsevne. Restrisiko kjem til uttrykk, men ikkje akkumulert risikoklasse. Banken følgjer opp innlevering av rekneskap.

Risikogrupper

Næringsliv:

Risikoklasser	Brutto utlån	Garantiar	Ind. nedskrivning	Nedskr. på gr.
Låg (A + B)	78.600	7.200	0	0
Normal	218.100	7.600	0	
Høg	41.400	1.800	5.242	7.000
Ikke klassifisert	3.100	200		0
Total	341.200	16.800	5.242	7.000

Privat:

Risikoklasser	Brutto utlån	Garantiar	Ind. nedskrivning	Nedskr. på gr.
Låg (A + B)	938.310	838	0	0
Normal (C)	169.875	500	0	
Høg (D+E)	23.920	0	260	2.500
Ikke klassifisert	3.767	0	0	0
Total	1.135.872	1.338	260	2.500

Geografisk fordeling av utlån og garantiar:

	Utlån	Garantiar
Bø Kommune	862.725	6.771
Sauherad Kommune	121.140	2.470
Øvrige komm. i Telemark	143.685	8.057
Oslo	143.347	273
Øvrige komm. i Norge	206.175	567
Utlandet	0	0
Totalt	1.477.072	18.138

Note 5:

Sertifikat, obligasjonar og andre verdipapir (med fast avkastning)

Sertifikat, obligasjonar og andre renteberande verdipapir (med fast avkastning) fordeler seg slik:

	2008	2007
Utlagt av det offentlege		
Sertifikat og obligasjonar	14.800	
Andre renteberande verdipapir		
Utlagt av andre		
Sertifikat og obligasjonar	65.823	86.460
Andre renteberande verdipapir		
Eigne obligasjonar, sertifikat m.m.		
Sum	80.623	86.460

Verdsetting

Sertifikat og obligasjonar er vurdert til den lågaste verdien av behaldninga sin innkjøpskost og verkeleg verdi. Behaldninga er vurdert som omløps-obligasjonar der evt. underkurs er ført som nedskriving på obligasjonar i resultatrekneskapen.

Note 6:

Ansvarleg lånekapital i selskap

	2008	2007
Ansvarleg lånekapital bokført under obligasjonar	5.918	11.000
Ansvarleg lånekapital bokført under utlån		
Sum	5.918	11.000

Note 7:

Aksje- og eigarinteresser

Aksjar og eigarinteresser fordeler seg slik

	2008	2007
Aksje (og andre verdipapir med variabel avkastning)		
Aksje, andelar og grunnfondsbevis	22.258	18.884
Andelar i ansvarlege selskap, kommandittselskap m.v.		
Andre verdipapir		
Sum	22.258	18.884

Eigarinteresser i konsernselskap		
Eigarinteresser i andre konsernselskap	10.266	10.266
Sum	10.266	10.266

Verdsetting

Kortsiktige plasseringar i aksjar er i rekneskapen til banken vurdert til lågaste verdi av anskaffelseskost og samla marknadsverdi. Aksjar som er klassifisert som langsiktig plassering er vurdert til anskaffelseskost, og blir ikkje regulert for fortløpende kursendringar. Aksjane blir likevel nedskrive dersom marknadsverdi er vesentleg lågare enn bokført verdi og verdinedgangen skuldast forhold som ikkje er av forbigåande art.

Alle verdipapir er pr. 31.12.2008 vurdera som anleggspapir.

Note 8:

Banken si behaldning av aksjar/gr.f.bev. pr. 31.12.08

(heile kr.)	Antall	Pålyd.(h. kr.)	Vår del bokf.	Pår. Markn.v.
Norgesinvestor		1.000.000	744.000	744.000
Aksjefond				
Tera Utbytte	9.013,61	1.284.110	708.000	708.000
Sum aksjefond			708.000	
Aksjar / Grunnfond				
Tera Eiendomsinv.	116.787	116.787	1.500.000	1.500.000
North Bridge	5.532	276.600	445.000	445.000
Rom Real	23.800	23.800	28.892	28.892
German Property	70.500	70.500	388.000	388.000
Sparebanken Øst	3.000	30.000	174.000	174.000
Sp.banken Midt.Norge	10.000		300.000	300.000
Sparebanken DnB/Nor	8.000	80.000	212.000	212.000
Aberdeen	11.715		42.295	42.295
Statoil	2.000		228.500	228.500
Orkla	3.000		130.500	130.500
Klepp sparebank	500	50.000	40.000	40.000
Sum aksjar med off. kursar			3.489.187	

(heile kr.)	Antall	Pålyd.(h. kr.)	Vår del bokf.
Anleggsmidlar			
Samnett	15	300.000	302.400
Tera Eiendomsmegling	55	55.000	200.000
Nordito	3.430	85.750	75.023
Norsk Bane	50	50.000	60.800
Lifell Vinterland	70	70.000	10.000
Terra	215.444	2.154.440	16.495.157
Midt-Telem.Næring	7	7.000	8.525
Telemark Mohair			15.240
Telemark Bilruter	50	10.000	150.000
Div. aksjar			
Sum aksjar ikkje børsnot.			17.317.145

Behaldningsendring anleggsmidlar m.m. (heile kr.)

Inngående balanse	11.671.465
Kjøp	5.645.680
Overført frå omløpsmidlar	8.348.014
Nedskrivning/reversering	-3.406.827
Utgående balanse	22.258.332

Note 9:**Fordeling i samsvar med kunngjeringsformularet**

(heile 1000 kr)	2008	2007
Varige driftsmiddel		
Maskinar, inventar og transportmiddel	674	164
Bygningar og andre faste eigedommar	105	135
Andre varige driftsmiddel		

Verdsetting

Faste eigedommar og andre varige driftsmiddel blir ført i balansen til anskaffelseskost, fråtrekt akkumulerte ordinære avskrivningar og eventuelle nedskrivningar. Ordinære avskrivningar er basert på kostpris og avskrivingane er fordelt lineært over driftsmidlane si økonomiske levetid. Er den eigentlege verdien av eit driftsmiddel vesentleg lågare enn den bokførte verdien, og verdinedgangen ikkje kan ventast å vere av forbigåande karakter, blir det gjort nedskriving til eigentleg verdi. Bankbygningar blir behandla som ei portefølje, mens andre eigedommar og andre varige driftsmiddel blir verdsett kvar for seg. Bygget er sold til eit 100% eigmnd datterselskap, og leigeavtale er oppretta med banken.

Banken brukar desse avskrivingssatsane:

Maskinar/Edb utstyr/Transp.	20-30%
Inventar/innreiingar	10-20%

Note 10:**Spesifikasjon av balansen når det gjeld maskinar, inventar m.m. og bankbygning
(beløp i heile kr.)**

	2008	2007
<u>Inventar, maskinar m.m.</u>		
Innkjøpskost pr. 01.01.08	8.804.532	8.757.907
- samla avskr. 01.01.08	8.639.602	8.462.477
<i>Bokført 01.01.08</i>	<u>164.930</u>	<u>295.430</u>
+ tilgang dette året	854.686	46.625
- avgang dette år:		
- ordinære avskr. dette året	345.394	177.125
<i>Bokført pr. 31.12.08</i>	<u>674.222</u>	<u>164.930</u>
<u>Immaterielle eignelutar</u>	2008	2007
<i>Bokført verdi 01.01.2008</i>	1.075.000	2.150.000
+ Tilgang dette året		0
- Avgang dette året		
- Ord. avskr. dette året	1.075.000	1.075.000
<i>Bokf. verdi 31.12.2008</i>	0	1.075.000

Immaterielle eigedelar er aktiverde utviklingskostnader til SDC. Dette er kostnader som vil bli avskrive lineært, i samsvar med avtale mellom Terra-bankane og SDC. Ein legg til grunn at utvikling av systema v/SDC vil gje ei kostnadsinsnsparing over tid.

Når det gjelder utsatt skattefordel visast til note 18 (skattenoten).

Noter Bø Sparebank 2008

Hytte

Innkjøpskost pr. 01.01.08	750.560	750.560
- samla avskr. 01.01.08	615.560	585.560
<i>Bokført 01.01.08</i>	<i>135.000</i>	<i>165.000</i>
- ordinære avskr. Dette året	30.000	30.000
<i>Bokført pr. 31.12.08</i>	<i>105.000</i>	<i>135.000</i>

Bruttobeløp som er investert i maskinar, inventar, transportmiddel, bygningar o.l. dei siste 5 åra.

	2008	2007	2006	2005	2004
Inventar, maskinar o.l.	854.686	46.625	142.988	380.648	522.295
Transportmiddel					
Bankbygning					
Hytte					

Note 11:

Verdien av obligasjonsbeholdning ført som omløpsmidlar pr. 31.12.08

	Pålydande		Bokført		Markn. Verdi	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Stats- og statsg. obl. og Andre obl.	88.000	89.000	80.623	86.460	80.623	86.460

Gjennomsnittleg effektiv rente på obligasjonar utgjer for 2008, 6,62% og er berekna som eit vekta gjennomsnitt av dei enkelte verdipapira si effektive rente, basert på marknadsverdi og rest løpetid.

Ihendehavarobligasjonar fordelt etter risikoklasse:

	vekta		2008	2007
Stat og statsbank	"	0 %		
Kraftverk m/gar.	"	20 %	4.951	4.821
Bankar	"	20 %	58.805	39.309
Kommunar/fylkeskomm.	"	20 %	9.849	19.317
Andre	"	100 %	1.100	12.365
Ansv. kap.	"	100 %	5.918	10.648
SUM			80.623	86.460

Note 12:
Ansvarleg kapital

Banken sin ansvarlege kapital fordeler seg slik:

	2008	2007
Egenkapital		
Bundne fond:		
Sparebankes fond	145.384	142.100
Ansvarleg kapital	35.000	35.000
Frie fond:		
Gåvefond	675	675
Jubileumsfond		
Sum egenkapital	181.059	177.775

Ansvarleg lån

Bø Sparebank tok opp fondsobligasjon pål. kr. 35.000.000,- juni 2007. Fondsobligasjon har forfall i 2017. Renta på fondsobligasjon er 3 mndr. Nibor + 1,20 prosentpoeng.

Note 13:

Kapitaldekning

Kravet til kapitaldekning er at den ansvarlege kapitalen minst skal utgjere 8% av eit nærmare definert berekningsgrunnlag.

Den ansvarlege kapitalen består av kjernekapital og tilleggskapital. Tilleggskapitalen er avgrensa oppover til eit beløp lik kjernekapitalen. Ansvarleg lånekapital med under 5 år attverande løpetid, skal reduserast med 20% kvart år. Nedskrivning på grupper av utlån tel ikkje lenger med som ansvarleg kapital.

Ansvarleg kapital

		31.12.2008	31.12.2007
Ansvarleg lån		35.000	35.000
Kjemekapital			
Sparebankes fond		145.384	142.100
Gåvefond		675	675
Jubileumsfond			
Overfin. pensjonsforpl.		-3.724	-3.115
Immaterielle verdiar		-1.598	-1.075
Sum		175.737	173.585

Beregningsgrunnlag

(heile 1000 kr)		31.12.2008	31.12.2007
Frå egedelane:	0 %	45.779	57.295
	10 %		
	20 %	91.440	94.210
	35 %	957.308	
	50 %		963.008
	75 %	6	
	100 %	552.938	449.123
	150 %	8.983	0
Ansvarleg kapital i prosent		16,69 %	18,23 %

Egenkapitalendring

(heile 1000 kr)	31.12.2008
Egenkapital pr. 01.10.2008	142.775
Avsetning til egenkapital for 2008	3.284
Egenkapital pr. 31.12.2007	146.059

Note 14 A:

Likviditetsforhold – finansiering

Restløpetid for hovedpostar

(heile kr.)

Post i balansen	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 mnd. - 1 år	1 - 5 år	Over 5 år uten avtalt løpetid
Kontantar og fordringar på sentralbankar	45.779.208				
Utlån til og fordringar på kreditinstitusjonar	15.495.169				
Utlån til og fordringar på kundar	238.035.000	25.428.000	73.890.000	238.161.000	886.556.836
Obligasjoner og sertifikat		5.000.000	9.963.000	47.949.000	17.711.000
Øvrige egedelspostar med restløpetid					
Egedelar utan restløpetid	52.486.111				
Sum egedelspostar av dette utenl. valuta	1.656.454.324				
	676.769				
Gjeld til kreditinstitusjonar	2.369.487			143.999.900	
Innskudd frå og gjeld til kundar	1.095.252.919				
Gjeld stifta ved utskrivning av verdipapir			125.000.000	90.000.000	
Anna gjeld m/restløpetid	18.772.529				
Gjeld uten restløpetid					35.000.000
Ansvarleg lånekapital					
Egenkapital	146.059.489				
Sum gjeld og egenkapital	1.656.454.324				
Nettosum alle postar					

Rammelån er tatt med under intervall inntil 1 mnd.

Note 14 B:
Renteendringstidspunkt for hovedpostar
 (heile kr.)

Post i balansen	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 mnd. - 1 år	1 - 5 år	Over 5 år	U/ekspon
Kontantar og fordringar på sentralbankar						45.779.208
Utlán til og fordringar på kreditinstitusjonar	15.495.169					
Utlán til og fordringar på kundar			5.293.000	19.913.000		1.436.864.836
Obligasjoner og sertifikat		75.623.000	5.000.000			
Øvrige egedelspostar med restløpetid						
Egedelar utan restløpetid						52.486.111
Sum egedelspostar av dette utenl. valuta						1.656.454.324
						676.769
Gjeld til kreditinstitusjonar		146.369.387				
Innskudd frå og gjeld til kundar						1.095.252.919
Gjeld stifta ved utskrivning av verdipapir		215.000.000				
Anna gjeld m/restløpetid						
Gjeld uten restløpetid						18.772.529
Ansvarleg lånekapital		35.000.000				
Egenkapital						146.059.489
Sum gjeld og egenkapital						1.656.454.324
Nettosum alle postar						

Gjeld stifta ved utsteding av verdipapir.

	Isin NO	Oppatt år	Forfall	Nominell rente	Gj.snittleg rente	Gjeld pr. 31.12
Obligasjonslån	NO 0010272115	2005	20.06.09	Flytande	6,65 %	75 mill.
Obligasjonslån	NO 0010301773	2006	17.02.10	Flytande	6,33%	90 mill.
Obligasjonslån	NO 0010425127	2008	08.10.09	Fast	6,70%	50 mill.
Total						215mill.

All obligasjonsgjeld er i norske kroner. Det er ikkje stilt sikkerhet for gjelda. Banken har ingen behaldning av egne obligasjoner. Gjennomsnittleg rente er rekna ut på grunnlag av faktisk rentekostnad i året i prosent av gjennomsnittleg obligasjonslån.

Note 15:

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko kan litt forenkla seiast å vere risikoen for at banken ikkje kan gjere opp forpliktingane sine i rett tid. I forhold til dette står dei trekkrammer banken har i Noregs Bank og andre kreditorganisasjonar sentralt, saman med Noregs Bank sin generelle likviditetspolitikk. Eit sentralt mål er og utviklinga i banken sin netto utlåns-/innskotssituasjon, som fortel noko om i kor stor grad banken er avhengig av pengemarknaden.

Noter Bø Sparebank 2008

Bø Sparebank har ikkje trekt på sine trekkrettar dette året.
Likviditetssituasjonen må ein derfor karakterisere som tilfredsstillande for banken.

Renterisiko

Renterisiko oppstår i samband med banken si utlåns- og innlånsverksemd og i tilknyting til aktivitetar i den norske og internasjonale penge- og kapitalmarknaden. Renterisiko er eit resultat av at rentebindingstida for banken si aktiva- og passivaside (i og utanfor balansen) ikkje er samanfallande.

Styret i banken har fastsett rammer for bankens renterisiko.

Note 16:

Opplysningar om tilsette og tillitsmenn

Tal på tilsette pr.31.12.	2008	2007
Tal på årsverk	16,8	17,2
Gjennomsnittleg årsverk	16,8	17,2

Lønningar etc.

Lønn, og godtgjersle til tillitsmenn: kr. 7.731.871,-
Kostnadsført lønn m.m. til banksjef Halgeir Kaasa kr. 706.132,-
Annen godtgjering kr. 26.320,-
Banksjef Halgeir Kaasa inngår i den kollektive pensjonsordninga som Bø Sparebank har for alle sine tilsette. Den utgjer p.t. ca. 70 % av lønn ved fylte 67 år.
Det er ikkje inngått spesielle avtaler med ledande ansatte eller styre mht. bonus eller sluttvederlag.

Honorar styre:

Styreleiar Trygve Myrene	kr. 60.000,-
Geir Helge Espedalen.	kr. 40.000,-
Per M. Isaksen	kr. 40.000,-
Bente Myrene	kr. 40.000,-
Reidun Haugerud Moen	kr. 40.000,-
Gunn Anita Stenstad	kr. 40.000,-

Kontrollkomite:

Per Arne Dale	kr. 6.750,-
Bente D. Kleppen	kr. 9.000,-
Arne Johnsen	kr. 12.000,-

Forstandarskapet:

Leiar : Inger Lise Solberg	kr. 12.000,-
----------------------------	--------------

Kostnadsført honorar til revisor i 2008 eks. mva utgjer kr. 296.000 ,-. Av dette er kr. 164.000,- lovbefalt revisjon, andre attestasjonar mv. kr.21.000 ,-, annan regnskapsmessig og skattemessig bistand kr. 111.000,-.

Lån og garantiar

	Lån	Garantiar
Tilsette	14.591.663	439.654

Spesifikasjon av lån/gar. til banksjef og medlemmer av styre og kontrollkomite.

	lån	garanti/kausjon
Banksjef Halgeir Kaasa	10.000,-	0-
Styreleiar Trygve Myrene	0,-	0,-
Geir Helge Espedalen	0,-	0,-
Per M. Isaksen	0,-	0,-
Bente Myrene	1.157.057,-	41.654,-
Reidun Haugerud Moen	347.114,-	0,-
Gunn Anita Stenstad	1.428.991,-	0,-
Per Arne Dale	356.859,-	0,-
Bente D. Kleppen	500.000,-	0,-
Arne Johnsen	10.000,-	0,-

Dei tilsette har ein einsarta rentesats, og rentesubsidieringa er utrekna til kr.179.236,- .Utrekninga har tatt utgangspunkt i differansen mellom lånerenta og den rentesatsen som gir grunnlag for fordelsbeskatning av tilsette. Subsidiekostnaden er nettoført under posten personalkostnader, og påverkar derfor ikkje rentenettoen.

Sikkerhet for låna er godkjent av kontrollkomiteen.

Lån til tillitsvalde blir gjeve på ordinære vilkår.

Note 17:

Pensjonsforpliktingar overfor tenestemenn

Sparebanken har ei kollektiv pensjonsordning for alle tilsette som er dekt gjennom Vital Forsikring. Forpliktingar gjennom denne ordninga dekker banken sine tilsette. I tillegg til pensjonsforpliktingane som blir dekt av forsikringsordninga, har banken pensjonsforpliktingar som ikkje blir dekt av midlane i den kollektive ordninga. Dette gjeld avtalefesta pensjon. Den avtalefesta pensjonen (AFP) blir utbetalt frå 62 år til 67 år. Dette er ei tariffesta ordning for førtidspensjon. Pensjonsordninga blir finansiert over drift, og sparebanken betalar 100% av ytinga frå 62 år til 64 år. I perioden 64 år til 67 år er sparebanken sin eigendel 60% av pensjonen, mens staten dekker 40%.

I høve til NRS for pensjonskostnader blir pensjonsforpliktinga utrekna til noverdien av dei framtidige pensjonsytingane som er opptent på balansedagen. Den balanseførte forpliktinga, som er aktuarberekna, er estimert.

Berekna pensjonsforpliktingar viser totalt at banken har ei overfinansiering av pensjonsforpliktingar på kr. 3.724.140,-.

Aktuarmessige berekningar blir gjort kvart år av livsforsikringsselskapet.

Økonomiske føresetnader som er lagt til grunn:

	2008	2007
Avkastning på pensjonsmidlar:	6,30 %	5,75%
Diskonteringsrente:	5,80 %	5,50%
Årleg lønnsvekst:	4,50 %	4,50%
Årleg auke i G:	4,25 %	4,25%
Årleg regulering av pensjon:	2,00 %	2,00%

*Forutsetningar frå Rekneskapstiftinga pr. 31.10.2008 er nytta. Ut frå dei opplysninga vi har, ville det ikkje bli vesentlege endringar sjølv om vi hadde nytta tall pr. 31.12.2008.

Aktuarielle forutsetningar:

Uførhet	IRO2- nivå
Dødelighet	K 2005 (tabell)

Usikra forpliktingar.

Det er berekna forplikting knytta til Bø Sparebank sitt medlemskap i Bankenes AFP-ordning. Det er nytta ein uttaksprosent på 50. Nivået på ytinga er avtalt til minimumsnivå frå 62 – 67 år. Forpliktinga er berekna til kr. 2.820.386,- i 2008 mot kr. 2.512.016- i 2007.

Premiefondet til Bø Sparebank er nå på kr. 2.859.335,-mot kr. 2.492.153,- i 2007.

Pensjonskostnad/-inntekt for året er berekna slik:

	Tjenestepensjon		AFP	
	2008	2007	2008	2007
Årets pensjonsopptjening	614	555	163	138
+ rentekostnad på pensjonsforpl.	694	601	130	103
-avkastning på pensjonsmidler	-753	-684		
Administrasjonskostander	50	48		
Netto pensjonskostnader før AGA	605	520	293	241
+amortisering av estimatavvik		81		
+ Resultatført aktuarielt tap/gevinst	184			
- Resultatført engangsvirk. o/drift	98	216		
+ Administrasjonskostnader				
Netto Pensjonskostnad		817		241
+ arbeidsgiveravg.	85	23	41	60
Total pensjonskostnad	776	840	334	300

Tjenestepensjon

Finansiell status (heile kr.)   **01.01.08**   **31.12.08**

Pensjonsforpliktelse	12.732.052	12.559.367
Verdi av pensjonsmidler	-12.567.607	-13.866.504
Sum faktisk netto forpliktelse	164.445	-1.307.137
Ikkje resultatførte estimatavvik (tap)/gevinst	-3.302.928	2.417.004
Netto pensjonsforpliktelse	-3.138.483	-3.724.141
Arbeidsgiveravg.	23.187	
Under-/over) finansiert pensj.forpliktelse	-3.115.296	-3.724.141

AFP- pensjon

Finansiell status (heile kr.)   **01.01.08**   **31.12.08**

Pensjonsforpliktelse	2.359.973	2.430.786
Aga av pensjonsforpliktelse	332.756	342.741
Sum faktisk netto forpliktelse	2.692.729	2.773.527
Ikkje resultatførte estimatavvik (tap)/gevinst	-180.713	46.859
Netto pensjonsforpliktelse	2.512.016	
Arbeidsgiveravg.		
Over drifta		
Under-/over) finansiert pensj.forpliktelse	2.512.016	2.820.386

Note 18:
Diverse andre tilleggsopplysingar

Skatt

Skattekostnaden består av:

BETALBAR SKATT -frå skattepliktig netto inntekt som blir rekna ut ved likninga kvart år.

UTSETT SKATT -knyter seg til periodisering av skatt på dei inntekts- og kostnadspostane der den rekneskapsmessige periodiseringa avvik frå den skattemessige.

Resultatforskjellar

- Alle forskjellar mellom rekneskapsmessig og skattemessig resultat blir delt i:

Permanente resultatforskjellar

Kostnader utan frådragsrett (gåver etc.), skattefrie inntekter.

Mellombels resultatforskjellar

Forskjellar mellom rekneskaps og skattemessig periodisering.
Skal reserverast i seinare periodar fordi det er det same beløp som samla skal kome til fradrag eller som skal inntektførast over tid.

Pr. 31.12.2008 er det berekna skattefordel av forskjellar knytt til:

	01.01.2008	31.12.2008
Rekneskapsmessig avsetning	-80.000,00	-25.000
Verdipapir	-2.540.000,00	-7.707.000
Driftsmidlar	-691.627,00	-799.796
Pensjonar, overfinansiering	3.115.296,00	3.724.140
Pensjonar, underfinansiering	-2.512.016,00	-2.820.386
Ubeskatta EK, Sktl. §14.5.40	2.880.000,00	1.920.000
Sum	171.653,00	-5.708.042
28 % utsett skatt	48.062,84	-1598.252
Betalbar skatt og utsett skatt blir for året:		
	Skattekostnad	Betalbar skatt
Resultat før skatt	10.626.954	6.286.954
Permanente forskjellar	58.257	47.854
Midlertidige forskjellar	2.605.220	5.879.695
Regnskapsmessig tap på aksjer		3.406.827

Noter Bø Sparebank 2008

Aksjeutbytte	-1.640.965	
Rekneskapsmessig vinst ved sal av aksjar	-282.116	
Skattemessig tap ved sal av aksjar		
Korreksjon vedr. tidl. nedskr. på aksjar		
Skattegrunnlag for året	11.367.350	14.007.502
28 % betalbar skatt	3.182.858	3.922.100
Reg. skatt 2006(for mykje berekna) 2007 (for lite avsatt)	3.550	42.066
Berekna formuesskatt	408.000	435.000
Endring utsett skattefordel/utsett skatt	-729.462	-1.646.315
Sum	2.857.846	2.752.851

Note 19: Sikringsfondavgift

BANKENES SIKRINGSFOND

Lov om sikringsordningar for bankar og offentleg administrasjon m.m. av finansinstitusjonar pålegg alle bankar å vere medlem av Bankenes Sikringsfond.

Fondet pliktar å dekke tap som ein innskytar har på innskot i ein medlemsinstitusjon. Dersom ein innskytar har innskot som samla overstig 2 millionar kroner, pliktar ikkje fondet å dekke tap på den del av samla innskot som overstig dette beløp. Med innskot meiner ein einkvar kreditsaldo i banken i høve til konto som lyder på namn, i tillegg til forpliktingar etter innskotsbevis til namngitt person, unntake innskot frå andre finansinstitusjonar.

(heile kr.)	2008	2007
Avgift i kr.	245.360	0

Note 20: Gevinst/tap på langsiktige verdipapir

Vi har nedskrivning av verdien på banken si portefølje av anl. aksjar i 2008 med kr. 3.406.827,-.

Note 21:

Andre driftskostnader

Dei viktigaste enkeltpostane er desse: (heile kr.)

	2008	2007
Vedlikehald lokale	17.370	0
Husleige	1.272.000	1.272.000
Straum leigde lokale	437.758	321.177
Andre utg. leigde lokale	158.171	185.242
Honorar ekstem revisor	370.569	391.625
Andre kostnader	809.855	942.280
Sum	3.065.723	3.112.324

Administrasjonskostnader

	2008	2007
Driftsutg. EDB/Terra/SDC	5.550.807	4.641.920
Kontorrekvista	177.777	145.415
Marknadsføring	737.405	730.490
Porto, telefon	558.995	631.147
Andre adm. kostnader	894.952	853.463
Sum	7.919.936	7.002.435

Note 22:

Dotterselskap

Bankbygningen vart i 1998 selt til det 100% eigde dotterselskapet Bøgata 69 A/S.

Bø Sparebank har ikkje ført konsernrekneskap med dotterselskapet Bøgata 69 AS.

Dette vurdert ut frå prinsippet om uvesentlegheit

INNTEKTER OG UTGIFTER	2008	2007
Renteinntekter frå dotterselskap	1.056.727	870.122
Rentekostnader til dotterselskap	91.408	54.136
Betalt husleige	1.272.000	1.272.000
Skyldig konsernbidrag	0	0

FORDRINGAR PÅ DOTTERSELSKAP	2008	2007
Andre utlån	14.389.296	14.950.367

GJELD TIL DOTTERSELSKAP	2008	2007
Innskot frå dotterselskap	1.293.036	1.990.469

EGENKAPITAL I DOTTERSELSKAP	2008	2007
Aksjekapital i dotterselskap	10.050.000	10.050.000
Anna egenkapital	-225.075	-232.757
Sum egenkapital	9.824.925	9.817.243

RESULTAT	2008	2007
Resultat etter skatt	7.682	416.283
Skattemessig resultat	162.954	735.234

Note 23.
Utanom balansepostar
Finansielle derivat pr. 31.12.08

Finansielle derivat SWAP-avtala	Avtalas hovudstol
Sikringsportefølje	
Anna portefølje	0
Sum	

Banken har 3 stk. avtaler som gjelder BMA på kr. 2,2 mill., samt ei sikringsavtale som gjelder fastrentelån på kr. 5 mill. til saman kr. 7,2 mill. Avtala går ut på at banken betalar flytande renter fram til 2009 og 2011.

Derivathandel er gjort med DnBNOR og Nordea som motpart. Kreditrisikoen blir rekna som liten.

Dei flytande renteutgiftene i sikringsportefølja er utgiftsført som rentekostnader.

Bø Sparebank

Kontantstrømanalyse 2008

	2008	2007
Tilført fra årets drift *)	17 250 017	7 506 232
Endring diverse gjeld	4 700 194	-803 005
Endring diverse fordringer	<u>-4 740 409</u>	<u>-6 343 078</u>
Likviditetsendring fra resultatregnskapet	17 209 802	360 149
Endring brutto utlån	-135 976 242	-235 072 032
Endring kortsiktige verdipapirer	670 000	-17 758 056
Endring innskudd fra kunder	<u>62 807 337</u>	<u>188 476 497</u>
A. Netto likviditetsendring fra virksomhet	-55 289 103	-63 993 442
Solgte eiendeler	0	0
-Investering i varige driftsmidler/immaterielle eiendeler	-854 377	-46 623
Endring i langsiktige verdipapirer	<u>-6 780 659</u>	<u>-10 300</u>
B. Likviditetsendring vedr. investeringer	-7 635 036	-56 923
Endring obligasjonslån	50 000 000	-70 000 000
Endring ansvarlig lånekapital	0	5 000 000
Endring lån fra finansinstitusjoner	<u>142 381</u>	<u>105 812 924</u>
C. Likviditetsendring fra finansiering	50 142 381	40 812 924
A+B+C Sum endring likvider	-12 781 758	-23 237 441
+ Likvidbeholdning 1/1	<u>74 056 135</u>	<u>97 293 576</u>
= Likvidbeholdning 31/12	61 274 377	74 056 135
Som består av :		
Kasse, DnB, Norges Bank	45 779 208	54 801 517
Lån andre finansinstitusjoner	<u>15 495 169</u>	<u>19 254 618</u>
Sum	<u>61 274 377</u>	<u>74 056 135</u>

*) Tilført fra årets drift

	2008	2007
Årets resultat	3 534 104	7 769 107
Endring tapsavsetning	3 942 000	-1 295 000
Ordinære avskrivninger	1 450 086	1 282 125
Nedskrivning på verdipapirer	8 573 827	
Endring garantiansvar	0	0
Overført til gaver	<u>-250 000</u>	<u>-250 000</u>
Sum tilført fra årets drift	<u>17 250 017</u>	<u>7 506 232</u>

**Forstandarskapet i Bø Sparebank
Kredittilsynet**

MELDING OM ARBEIDET TIL KONTROLLKOMITEEN OG STILLINGA TIL BØ SPAREBANK.

Kontrollkomiteen har gjennomført arbeidet sitt i samsvar med instruks og arbeidsplan for Kontrollkomiteen.

Kontrollkomiteen har fått stadfesta at Bø Sparebank held seg innanfor dei rammevilkåra som gjeld for sparebankar. Det er ført tilsyn med at verksemda går føre seg på ein trygg og forsvarleg måte, i samsvar med lovgeving, vedtekter og vedtak fatta i styret.

Styreprotokollane og protokollane frå Forstandarskapet er gått gjennom.

Komiteen har vidare gått gjennom kvartalsvise rekneskapsrapportar, eventuelt siste månadsrapport, på sine møte, og sett til at banken oppfyller kravet til kapitaldekning.

Oppstillingar over dei 20 største låneengasjamenta er gått gjennom saman med administrasjonen. Lister med lån innvilga av administrasjonen og styret gjennom året er gått gjennom. Det er kontrollert at reglane i sparebanklova om maksimal kredit til ein einskild kunde er følgd. Komiteen har også gått gjennom oppstillingar over misleghalde lån, restanse og overtrekkslister.

Komiteen har kontrollert lån til tilsette og tillitsvalde i samsvar med regelverket.

Komiteen har gått gjennom verdipapir- og aksjeporfølja, og garantiansvaret til banken.

Komiteen har forvissa seg om at kapitalforvaltninga har skjedd etter lover og reglar for sparebankar. På tilsvarende måte har komiteen forvissa seg om at banken har halde reglane for plassering som følgjer av lovgevinga, og halde seg innafor dei rammer styret har sett.

Komiteen har gått gjennom organisasjonsplan, instruksar, rutinar og reglane for internkontroll.

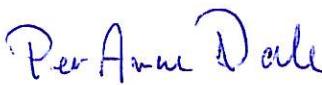
Komiteen har gått gjennom framleggget frå styret til årsmelding og rekneskap for 2008, og meldinga frå ekstern revisor, dagsett 17. februar 2009. Komiteen meiner at årsrekneskapen gir eit godt uttrykk for den økonomiske stillinga og verksemda til banken, og vil rá til at framleggget frå styret til årsmelding og rekneskap for Bø Sparebank for 2008 blir godkjend.

Komiteen har hatt eit nært og godt samarbeid med ekstern revisor, banksjef og den øvrige administrasjonen i banken, og fått tilgang til alle dei dokument, protokollar og oppgåver som komiteen har bede om. Ekstern revisor, representantar for administrasjonen, leiar i Forstandarskapet og leiar i styret har og vore til stades i einskilde møte.

Kontrollkomiteen har hatt 5 møte i 2008.

Bø, den 18. februar 2009.

Arne Johnsen
Leiar

Per Arne Dale
Per Arne Dale

Bente Dysthe Kleppen
Bente Dysthe Kleppen

Til forstanderskapet i
Bø Sparebank

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Slorgt. 54
NO-3674 Notodden

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf.: +47 35 02 76 70
Fax: +47 35 01 15 65
www.ey.no

Medlemmer av Den norske Revisorforening

Revisjonsberetning for 2008

Vi har revidert årsregnskapet for Bø Sparebank for regnskapsåret 2008, som viser et overskudd på kr 3.534.103. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger. Regnskapslovens og årsoppgjørsforskriftens regler og god regnskapsskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av bankens styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av bankens formuesforvaltning og regnskaps- og interne kontrollsistemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av bankens økonomiske stilling 31. desember 2008 og av resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Notodden, 17. februar 2009

ERNST & YOUNG AS

Odd Ingar Liane

Odd Ingar Liane
statsautorisert revisor